

GUVERNUL ROMÂNIEI

PROGRAMUL DE CONVERGENȚĂ

2013-2016

- Aprilie 2013 -

CUPRINS

1.	INTRODUCERE	4
2.	CADRUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE.....	5
2.1.	CONTEXTUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE.....	5
2.2.	POLITICA MONETARĂ și A CURSULUI DE SCHIMB.....	6
3.	PERSPECTIVE ECONOMICE	10
3.1.	ECONOMIA LA NIVEL GLOBAL / IPOTEZE TEHNICE	10
3.2.	EVOLUȚII CICLICE ȘI PERSPECTIVE ACTUALE.....	11
3.3.	SCENARIUL PE TERMEN MEDIU	15
3.4.	BALANȚE SECTORIALE	17
4.	SOLDUL BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT ȘI AL DATORIEI	18
4.1.	STRATEGIA DE POLITICI	18
4.2.	POLITICA BUGETARĂ ÎN ANII 2012 ȘI 2013.....	18
4.3.	PERSPECTIVELE BUGETARE PE TERMEN MEDIU	25
4.4.	POZIȚIA BUGETARĂ CONSOLIDATĂ (ESA, %PIB).....	26
4.5.	ADMINISTRAREA FISCALĂ PE TERMEN MEDIU.....	27
4.6.	IMPACTUL ADERĂRII LA UE ASUPRA FINANȚELOR PUBLICE	29
4.6.1.	POZIȚIA FINANCIARĂ NETĂ A ROMÂNIEI ÎN RELAȚIA CU BUGETUL UE (2007-2012)	29
4.6.2.	ALOCĂRILE DIN BUGETUL UNIUNII EUROPENE – CADRUL FINANCIAR MULTIANUAL	30
4.6.3.	MĂSURI DE CREȘTERE A ABSORBȚIEI FONDURILOR STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE	31
4.6.4.	MĂSURI DE STIMULARE A ABSORBȚIEI DIN FEADR	32
4.7.	BALANȚA STRUCTURALĂ ȘI POZIȚIA FISCALĂ.....	32
5.	EVOLUȚIILE ȘI NIVELUL DATORIEI	34
5.1.	DATORIA PUBLICĂ ȘI STRATEGIA DE ADMINISTRARE A DATORIEI	34
6.	SUSTENABILITATEA PE TERMEN LUNG A FINANȚELOR PUBLICE	39
	ANEXE.....	42

LISTĂ TABELE

TABELUL NR. 1 – CONTRIBUȚIA FACTORILOR LA CREȘTEREA POTENȚIALĂ.....	14
TABELUL NR. 2 – PROIECȚII MACROECONOMICE.....	15
TABELUL NR. 3 – DEFICITUL BUGETULUI CASH	18
TABELUL NR. 4 – PRINCIPALELE MĂSURI PE PARTEA DE CHELTUIELI	24
TABELUL NR. 5 – BALANȚA FINANCIARĂ NETĂ A ROMÂNIEI ÎN PERIOADA 2007-2012	29
TABELUL NR. 6 – ESTIMARI PRIVIND SUMELE TOTALE ALOCATE ROMÂNIEI ÎN CADRUL FINANCIAR MULTIANUAL...	31
TABELUL NR. 7 – BALANȚA STRUCTURALĂ.....	33

LISTA GRAFICE

GRAFIC NR. 1 – STRUCTURA VENITURILOR BUGETARE	19
GRAFIC NR. 2 – STRUCTURA CHELTUIELILOR BUGETARE.....	21
GRAFIC NR. 3 – POZIȚIA BUGETARĂ CONSOLIDATĂ (ESA, %PIB)	26
GRAFIC NR. 4 – DATORIA GUVERNAMENTALĂ CONFORM METODOLOGIEI UE	35
GRAFIC NR. 5 – DATORIA GUVERNAMENTALĂ CONFORM METODOLOGIEI UE	36
GRAFIC NR. 6 – INFLUENȚA SCĂDERII CREȘTERII ECONOMICE ASUPRA DATORIEI GUVERNAMENTALE.....	37
GRAFIC NR. 7 – INFLUENȚA DEPRECIERII MONEDEI NAȚIONALE FAȚĂ DE EURO ASUPRA PLĂȚILOR DE DOBÂNDĂ ...	37
GRAFIC NR. 8 – INFLUENȚA CREȘTERII RATELOR DE DOBÂNDĂ ASUPRA PLĂȚILOR DE DOBÂNDĂ	38
GRAFIC NR. 9 – EVOLUȚIA CHELTUIELILOR CU PENSILE ÎN ANUL 2060 COMPARATIV CU 2010 (% DIN PIB).....	39
GRAFIC NR. 10 – FACTORI DETERMINANȚI PENTRU SUSTENABILITATEA FISCALĂ	41

LISTĂ ANEXE

ANEXA NR. 1A – PROIECȚII MACROECONOMICE	42
ANEXA NR. 1B – EVOLUȚIA PREȚURILOR.....	42
ANEXA NR. 1C – EVOLUȚIA PIEȚEI FORȚEI DE MUNCĂ.....	43
ANEXA NR. 1D – BALANȚELE SECTORIALE	43
ANEXA NR. 2 – PROIECȚIA BUGETULUI CONSOLIDAT	44
ANEXA NR. 3 – CHELTUIELI CU ADMINISTRAȚIA CENTRALĂ, DUPĂ FUNCȚIE	45
ANEXA NR. 4 – EVOLUȚIA DATORIEI GUVERNAMENTALE	46
ANEXA NR. 5 – EVOLUȚII CICLICE	47
ANEXA NR. 6 – DIFERENȚE FAȚĂ DE VARIANTA PRECEDENTĂ.....	47
ANEXA NR. 7 – SUSTENABILITATEA PE TERMEN LUNG A FINANȚELOR PUBLICE	48

1. INTRODUCERE

Forma actualizată a Programului de convergență pentru perioada 2013 - 2016 a fost elaborată pe baza Regulamentului CE Nr. 1466/1997 al Consiliului privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice, așa cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1055/2005 al Consiliului și Regulamentul (UE) nr. 1175/2011 al Parlamentului European și al Consiliului.

Programul de Convergență este realizat în concordanță cu *Codul de conduită referitor la Specificațiile privind Implementarea Pactului de Stabilitate și Creștere și la Liniile orientative pentru formatul și conținutul Programelor de Stabilitate și de Convergență* din 3 septembrie 2012.

Transmiterea de către statele membre și evaluarea de către CE a Programului de Convergență reprezintă o componentă a „Semestrului European” care privește întărirea coordonării politicilor economice, structurale și bugetare. Semestrul european este instrumentul principal pentru Strategia Europa 2020, instrumentul preventiv al Pactului de stabilitate și creștere (amendat prin intrarea în vigoare, în data de 13 decembrie 2011, a pachetului de 6 regulamente) și al Procedurii de dezechilibre macroeconomice, precum și pentru Pactul Euro Plus.

Programul de Convergență ilustrează capacitatea României de a se încadra în anul 2014 în obiectivul bugetar pe termen mediu (OTM), reprezentând un deficit bugetar structural sub 1% din PIB, ceea ce corespunde prevederilor Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare.

Continuarea procesului de reforme în special al celui de consolidare fiscală, în baza acordului de finanțare de tip preventiv încheiat cu UE, FMI și BM este de natură să confere coerența politicilor macroeconomice și financiare, contribuind la consolidarea încrederii investitorilor și la diminuarea riscului contagiunii de pe alte piețe. Deși nu se mai întrevăd măsuri de austeritate de genul celor aplicate în anul 2010, pe partea de cheltuieli se va menține o abordare prudentă tocmai pentru a consolida trendul sustenabil al finanțelor publice.

Pe termen mediu, obiectivul specific al politicii bugetare este reprezentat de ajustarea în continuare a deficitului bugetar, țintele planificate fiind de -2,4 % din PIB în 2013, iar pentru perioada 2014-2016 deficit de 2% din PIB (conform metodologiei ESA).

Cadrul macroeconomic din Programul de Convergență ia în considerare perspectivele mediului internațional și ale economiei europene din prognozele Comisiei Europene. De asemenea, scenariul macroeconomic propus pentru perioada 2013-2016 este convergent cu estimările CE despre evoluția economiei românești.

Angajamentul de adoptare a monedei euro este menținut pentru o dată la care va fi atins obiectivul privind îndeplinirea criteriului nominal și real de convergență.

2. CADRUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE

2.1. CONTEXTUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE

În conformitate cu Programul de Guvernare, și cu luarea în considerare a obiectivelor prevăzute în Strategia Europa 2020, și Acordul preventiv cu UE și FMI, strategia economică pe termen mediu a Guvernului este orientată către promovarea competitivității și ocupării forței de muncă, consolidării finanțelor publice și a stabilității financiare.

La 2 martie 2012, șefii de stat sau de guvern ai tuturor statelor membre ale UE, cu excepția Regatului Unit și a Republicii Cehe, au semnat Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul uniunii economice și monetare. Tratatul are drept obiectiv menținerea stabilității zonei euro în ansamblu.

Principalele prevederi ale Tratatului:

- Veniturile și cheltuielile bugetare ale Statelor Membre semnatare vor fi echilibrate sau în surplus. Statele Membre pot avea deficite temporare doar pentru a lua în calcul impactul bugetar al ciclului economic și, în afara acestui impact, în cazul unor circumstanțe economice excepționale sau în perioade de cădere economică severă, cu condiția ca acest lucru să nu pună în pericol sustenabilitatea bugetară pe termen mediu.
- Deficitul structural anual nu va depăși 0,5% din PIB și va respecta obiectivul bugetar pe termen mediu, așa cum acesta este definit în Pactul de Stabilitate și Creștere. Obiectivul bugetar pe termen mediu poate avea o valoare mai mare decât cea specificată mai sus, până la maxim 1% din PIB dacă nivelul datoriei publice este semnificativ sub valoarea de referință de 60% și se consideră că riscurile pentru sustenabilitatea finanțelor publice pe termen lung sunt reduse.
- Regula bugetară se introduce prin dispoziții naționale cu forță juridică obligatorie, preferabil prin Constituție. Statele Membre vor institui un mecanism de corecție care să se declanșeze automat în cazul unor abateri semnificative de la valoarea de referință sau de la strategia de ajustare.
- Statele care fac obiectul unei proceduri de deficit excesiv în temeiul tratatelor Uniunii instituie un program de parteneriat bugetar și economic cu caracter obligatoriu, care să includă o descriere detaliată a reformelor structurale necesare pentru a asigura o corecție durabilă efectivă a deficitelor lor excesive¹.
- Statele Membre se angajează să transmită Comisiei Europene și Consiliului rapoarte ex ante referitoare la planurile lor privind emisiunile de datorie publică.

¹ Aceste programe sunt înaintate Comisiei Europene și Consiliului

- Statele non-euro ce ratifică Tratatul vor participa la discuțiile Summit-urilor zonei euro referitoare la competitivitatea economică, la modificarea arhitecturii globale a zonei euro și la regulile fundamentale ce i se vor aplica în viitor, precum și ori de câte ori va fi necesar și cel puțin o dată pe an, la discuții privind aspecte specifice ale implementării TIG.

România **intentioneaza sa introduca** prevederile Tratatului în legislația națională prin Legea responsabilității fiscal-bugetare, nr 69/2010 care la momentul actual se află în curs de modificare.

2.2. POLITICA MONETARĂ și A CURSULUI DE SCHIMB

Potrivit statutului său², Banca Națională a României are ca obiectiv fundamental asigurarea și menținerea stabilității prețurilor, atingerea acestuia reprezentând cea mai bună contribuție pe care politica monetară o poate aduce la realizarea unei creșteri economice sustenabile. Începând cu luna august 2005, politica monetară se implementează în contextul strategiei de țintire directă a inflației, care coexistă cu regimul de flotare controlată a cursului de schimb. Acest regim al ratei de schimb este compatibil cu utilizarea țintei de inflație ca ancoră nominală a politicii monetare și permite un răspuns flexibil al acestei politici la șocurile neprevăzute ce pot afecta economia.

Corespunzător caracteristicilor sale instituționale, politica monetară a BNR este și va rămâne ferm orientată în direcția atingerii țintei de inflație stabilite de BNR împreună cu guvernul, precum și a reducerii durabile a ratei inflației pe orizontul mai îndepărtat de timp spre un nivel compatibil cu definiția cantitativă a stabilității prețurilor adoptată de Banca Centrală Europeană. Din această ultimă perspectivă, trecerea începând cu anul 2013 la o țintă staționară multianuală de inflație situată la 2,5 la sută ± 1 punct procentual - implicit finalizarea etapei țintelor anuale gradual descrescătoare³ de inflație stabilite și anunțate pe un orizont temporal de câte doi ani, ce a caracterizat această strategie de la adoptarea ei - are un caracter legitim. În același timp, adoptarea acestei ținte staționare de inflație reprezintă o schimbare benefică, dar și ambițioasă adusă strategiei de țintire a inflației, implicând un angajament al politicii monetare față de un obiectiv unic, considerat a fi compatibil cu definiția de stabilitate a prețurilor pe termen mediu în economia românească. Schimbarea a fost decisă și anunțată de BNR spre finele anului 2010, ea având ca argumente majore, pe de o parte, capacitatea crescută a acestei ținte de a ancora și stabiliza anticipațiile inflaționiste - evoluție esențială

² Legea nr. 312/2004.

³ Țintele anuale de inflație au fost coborâte de la 7,5 la sută ± 1 punct procentual în 2005, la 3,0 la sută ± 1 punct procentual în 2011; țintele anuale de inflație pentru anul 2010 și anul 2012 au fost menținute la nivelul celor din anii precedenți, anume la 3,5 la sută ± 1 punct procentual, respectiv 3 la sută ± 1 punct procentual.

pentru atingerea într-un orizont temporal mediu spre lung a unui nivel al ratei inflației compatibil cu criteriul de inflație al Tratatului de la Maastricht și, ulterior, cu definiția cantitativă a stabilității prețurilor a BCE - și, pe de altă parte, așteptările privind încheierea în linii generale în anul 2012 a procesului dezinflației declanșat în economia românească în anul 2000 (perspectivă ce nu excludea însă potențiala producere a unor fluctuații temporare viitoare ale inflației, datorită unor eventuale/previzibile șocuri adverse de natura ofertei⁴, precum și menținerii sensibilității⁵ ridicate a indicele prețurilor de consum față de acestea).

Confirmând, cel puțin în parte aceste așteptări - în condițiile adâncirii deficitului de cerere agregată deschis în perioada 2009-2010 și ale menținerii conduitei prudente a politicii monetare⁶ - dar și ca urmare a manifestării unui efect de bază favorabil asociat evoluției din anul anterior a prețurilor alimentare volatile, rata anuală a inflației a coborât în primele luni ale anului 2012 în jumătatea inferioară a intervalului de variație al țintei de inflație (3 la sută \pm 1 punct procentual), atingând în luna mai nivelul de 1,79 la sută, minimul istoric al ultimilor 23 de ani.

În luna următoare, rata anuală a inflației a revenit însă pe un pronunțat trend ascendent, plasându-se la finele anului 2012 la nivelul de 4,95 la sută (aflat deasupra limitei superioare a intervalului de variație din jurul punctului central al țintei de inflație)⁷; ea a continuat să crească în luna ianuarie a anului curent, când a atins valoarea de 5,97 la sută, și s-a menținut în februarie la un nivel relativ înalt – 5,65 la sută – în scădere ușoară, însă, față de luna anterioară. Accelerarea inflației s-a datorat exclusiv efectelor tranzitorii ale șocurilor de natura ofertei produse la mijlocul anului trecut (scăderea amplă a producției agricole interne provocate de persistența condițiilor meteo nefavorabile și majorarea prețurilor internaționale ale materiilor prime agroalimentare, coroborată cu volatilitatea relativ crescută a cursului de schimb al leului, în principal față de USD, decurgând din reamplificarea temporară a aversiunii globale față de risc care s-a suprapus ulterior incertitudinilor asociate contextului electoral intern), în lunile recente acestora asociindu-se impactul advers exercitat de majorarea succesivă a prețului energiei electrice, precum și de corecția ascendentă operată la începutul anului 2013 asupra unor accize.

⁴ Aflate, în cea mai mare parte, în afara sferei de influență a băncii centrale.

⁵ Decurgând, în principal, din structura coșului IPC.

⁶ BNR a prelungit până în luna octombrie 2011 nivelul de 6,25 la sută al ratei dobânzii de politică monetară, operând apoi asupra acesteia, începând cu luna noiembrie, doar 4 scăderi consecutive, a câte 0,25 puncte procentuale, motivate de tendința rapidă de decelerare a inflației amorsată în luna iulie 2011, precum și de consolidarea ulterioară a perspectivei menținerii ratei anuale inflației în interiorul intervalului țintă de-a lungul întregului orizont relevant pentru politica monetară.

⁷ Chiar și în aceste condiții, rata medie anuală a inflației anuale (12 luni/12 luni) a coborât în 2012 la nivelul de 3,33 la sută, reprezentând minimul ultimilor 23 de ani.

În aceste condiții, în pofida persistenței unui amplu deficit de cerere agregată și a consolidării perspectivei prelungirii pe termen mediu a acestuia, BNR a stopat în luna mai 2012 seria ajustărilor descrescătoare ale ratei dobânzii de politică monetară și a menținut ulterior *statu-quo*-ului acesteia, precum și pe cel al ratelor rezervelor minime obligatorii aplicabile pasivelor în lei și în valută; în a doua parte a anului 2012, banca centrală a recurs și la sporirea fermității controlului exercitat asupra lichidității din sistemul bancar, cu consecința creșterii și menținerii până de curând a ratelor dobânzilor interbancare pe termene foarte scurte deasupra ratei dobânzii de politică monetară. Prezervarea caracterului prudent al condițiilor monetare în sens larg a avut ca scop ancorarea fermă a anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu în vederea prevenirii manifestării efectelor de runda a doua a șocurilor inflaționiste pe partea ofertei, precum și contracararea episoadelor de creștere excesivă a volatilității cursului de schimb al leului.

În perioada următoare, inclusiv pe orizontul mediu de timp, provocarea majoră a politicii monetare va continua să o constituie ancorarea solidă a anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu și atingerea durabilă a țintei de 2,5 la sută \pm 1 punct procentual (compatibilă cu definiția de stabilitate a prețurilor pe termen mediu în economia românească), simultan cu evitarea prejudicierii potențialului de creștere a economiei pe termen mediu printr-o potențială accentuare a impactului contracționist anticipat a fi exercitat asupra activității economice de alți factori interni și externi. În condițiile în care această provocare are ca surse majore perspectiva menținerii în prima parte a acestui an a valorilor ridicate ale inflației și persistența riscurilor semnificative⁸ la adresa previziunilor privind revenirea (în trimestrul I 2014) și consolidarea ulterioară a ratei anuale a inflației în interiorul intervalului asociat țintei staționare⁹, politica monetară își va păstra în perioada următoare atitudinea prudentă. Prin urmare, atât pe termen scurt, cât și pe orizontul mai îndelungat de timp, calibrarea instrumentelor politicii monetare, inclusiv a nivelului ratei dobânzii cheie a BNR, în contextul adecvării condițiilor monetare reale în sens larg, vor fi corelate în principal cu intensitatea manifestării presiunilor dezinflaționiste ale deficitului de cerere agregată - a cărei amplitudine este așteptată să crească pe termen scurt și să se mențină ulterior la valori semnificative - precum și cu comportamentul anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu și cu riscurile la adresa acestuia. De asemenea, un rol esențial în fundamentarea deciziilor vor continua să-l dețină, pe de o parte, probabilitatea de materializare atribuită riscurilor majore asociate perspectivei inflației pe termen mediu și, pe

⁸ Principalele riscuri decurg din persistența incertitudinilor legate de (i) evoluțiile economice și financiare din zona euro (cu implicații asupra comportamentului cursului de schimb al leului, accesibilității și costurilor finanțării externe, precum și asupra ritmului redresării economiei naționale), (ii) magnitudinea ajustării unor prețuri administrate, (iii) evoluția pe termen mediu a prețurilor internaționale a materiilor prime agricole și energetice.

⁹ Conform celei mai recente prognoze trimestriale a BNR, publicată în Raportul asupra inflației din luna februarie 2013.

de altă parte, caracteristicile mecanismului de transmisie a politicii monetare, implicit ale activității de creditare a sectorul privat al economiei.

Viabilitatea și eficacitatea unei asemenea configurări a politicii monetare sunt însă condiționate de accelerarea și adâncirea reformelor structurale, precum și de continuarea implementării ferme a măsurilor de consolidare fiscală, concomitent cu intensificarea eforturilor de atragere a fondurilor europene, corespunzător angajamentelor asumate în cadrul acordurilor (actuale și posibil viitoare) convenite cu UE, FMI și Banca Mondială, acestea fiind esențiale pentru prevenirea creșterii primei de risc suveran, implicit pentru atingerea obiectivului privind stabilitatea prețurilor pe termen mediu, ca premisă a unei creșteri economice sustenabile și de durată.

3. PERSPECTIVE ECONOMICE

3.1. ECONOMIA LA NIVEL GLOBAL / IPOTEZE TEHNICE

Activitatea economică slabă de la sfârșitul anului 2012 reprezintă un punct de plecare scăzut pentru anul curent. Această situație corelată cu o revenire ceva mai lentă a creșterii economice decât se preconiza anterior, contribuie la o previziune de creștere anuală modestă a PIB-ului în 2013 de 0,1% în UE și de scădere cu 0,3% în zona euro, conform prognozei de iarnă 2013 a Comisiei Europene. Evoluțiile trimestriale ale PIB-ului sunt oarecum mai dinamice decât sugerează cifrele anuale, prevăzându-se că PIB-ul în al patrulea trimestru al anului 2013 va fi cu 1,0% mai mare decât nivelul atins în ultimul trimestru al anului 2012 în UE, și cu 0,7% în zona euro.

În timp ce perspectivele activității economice sunt încă, în principal, afectate de tendințe negative, distribuția riscurilor a devenit mult mai echilibrată. Punerea efectivă în aplicare a unor politici de consolidare a uniunii economice și monetare și de favorizare a ajustărilor necesare este esențială pentru a îndepărta riscul unei noi agravări a crizei datoriei suverane. În acest context se așteaptă ca în anul 2014 datoria publică în zona euro să se stabilizeze. Relansarea creșterii economice va fi inițial determinată de creșterea cererii externe urmând ca investițiile interne și consumul intern să crească mai târziu în cursul anului, iar până în 2014 se așteaptă ca cererea internă să devină principalul motor al consolidării creșterii PIB. Contrastul dintre situația mai bună a piețelor financiare și perspectivele macroeconomice modeste pentru 2013 se datorează în mare măsură procesului de ajustare a bilanțurilor, care continuă să influențeze negativ creșterea economică pe termen scurt. Pe măsură ce acest proces va avansa, el va consolida, de asemenea, baza pentru creștere economică în 2014, care este estimată la 1,6% în UE și la 1,4% în zona euro.

De asemenea, Comisia Europeană în prognoza de iarnă 2013 a revizuit în jos, previziunile față de toamna anului 2012, estimând pentru 2013 o creștere economică globală mai mică cu 0,1 puncte procentuale, respectiv de 3,2 % și menține ritmul de creștere la 3,9% în 2014 ca în prognoza de toamnă. De asemenea, estimările Comisiei Europene din scenariul macroeconomic au în vedere o creștere a economiei globale excluzând UE de 4,0% în 2013 cu o accelerare moderată până la 4,5% în 2014.

Pe fondul unei stabilizări a economiei la nivel mondial, în anul 2013, proiecțiile pentru țările non UE prevăd creșteri ale comerțului de aproximativ 4,5% în 2013 și respectiv 6% în 2014.

Conform prognozei de iarnă a Comisiei Europene, prețul petrolului, exprimat în dolari, va înregistra în 2013 o ușoară majorare cu 1,7% față de 2012 până la 113,7\$/baril urmând ca în 2014 acesta să se reducă cu 6,4% până la 106,4\$/baril.

Pe de altă parte, previziunile prețurilor altor materii prime rămân în linii mari neschimbate față de prognoza de toamnă, estimându-se totuși în 2013 o ușoară revenire a prețului metalelor.

3.2. EVOLUȚII CICLICE ȘI PERSPECTIVE ACTUALE

Perspective actuale

Anul 2012 a fost afectat, pe de o parte, de seceta severă cu efecte nefavorabile asupra producției agricole și de absorbția redusă a fondurilor structurale, ca urmare a întreruperii unor programe, iar pe de altă parte de recesiunea din zona euro care a redus cererea externă. În aceste condiții, creșterea produsului intern brut a fost de 0,7%.

Evoluția trimestrială a produsului intern brut în 2012 a fost sinuoasă, cu o creștere cu 0,4% în trimestrul I și cu 1,9% în trimestrul II, cu o reducere de 0,5% în trimestrul III și iar o creștere cu 1,1 % în trimestrul IV, față de trimestrele corespunzătoare din anul precedent.

Cererea internă în anul 2012 a reprezentat factorul principal, din care formarea brută de capital fix a înregistrat o creștere de 4,9%, în timp ce consumul final s-a majorat cu 1,2%. Cheltuielile cu consumul privat s-au majorat cu 1,1%, în timp ce cheltuielile consumului guvernamental cu 1,7%. După doi ani de creșteri semnificative, exporturile de bunuri și servicii au înregistrat o reducere cu 3,0%, iar importurile de bunuri și servicii s-au diminuat cu 0,9%, în termeni reali. Ca urmare, exportul net a contribuit la reducerea creșterii produsului intern brut cu 0,8 procente.

Pe latura ofertei, sectorul serviciilor a fost motorul creșterii cu o majorare a valorii adăugate brute de 4,8%. Valoarea adăugată brută din agricultură s-a redus cu 21,6% față de anul 2011, cea din industrie cu 1%, iar cea din construcții cu 0,3%.

Având în vedere contextul economic internațional și evoluția economică și financiară din zona euro, pentru anul 2013, scenariul de prognoză prevede o creștere a produsului intern brut de 1,6%. Informațiile privind evoluția economiei în multe țări din Uniunea Europeană și alte zone sunt încă pesimiste și relevă continuarea crizei economice și diminuarea nivelului de creștere economică, ceea ce indirect poate afecta și creșterea economică a României.

Cererea internă va continua să reprezinte și în 2013 motorul creșterii economice. Formarea brută de capital fix se așteaptă să înregistreze un ritm de 3,5%. Cheltuielile cu consumul privat vor crește cu 2,4%, în condițiile majorării veniturilor disponibile ale populației. Cheltuielile cu consumul guvernamental, care include consumul individual și colectiv al acestuia, vor reveni pe creștere, majorându-se cu 1,6%, în condițiile menținerii unor constrângeri bugetare și continuarea reformelor structurale în vederea atingerii țintei de deficit bugetar.

Exporturile de bunuri și servicii vor înregistra ritmuri modeste de creștere, în special, ca urmare a reducerii cererii în statele membre ale UE, fiind prognozate să înregistreze o majorare de 1,0%, în timp ce importurile de bunuri și servicii vor crește cu 3,5%.

Pe partea ofertei interne, pentru anul 2013, sunt prevăzute sporuri ale valorii adăugate brute în toate sectoarele de activitate. Valoarea adăugată brută din agricultură se așteaptă să aibă cel mai mare ritm de creștere (8,4%), după contractia puternică din anul 2012. Pentru construcții este prevăzută o majorare a valorii adăugate brute de 3,1% superioară creșterii economice. și serviciile sunt așteptate să aibă o contribuție pozitivă la creșterea produsului intern brut, ca urmare a majorării valorii adăugate brute cu 1,1%, în timp ce și industria va continua să crească, dar cu un ritm mai redus, respectiv de 0,8%.

Anul 2012 s-a caracterizat printr-o reducere atât a cererii interne și cât și a celei externe. Astfel, exporturile de bunuri au înregistrat o scădere cu 0,5% iar importurile de bunuri cu 0,6%, față de anul precedent. A rezultat un deficit comercial (FOB-FOB) de doar 7,3 miliarde euro, mai mic cu 96 milioane euro decât cel din anul 2011. Media lunară a exporturilor a fost de 3,8 miliarde euro fiind la același nivel cu cea înregistrată în anul 2011, iar peste 90% din bunurile exportate au fost produse industriale.

Contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit în scădere cu 15,1% până la valoarea de 5 mld. euro, reprezentând 3,8% din PIB.

Deficitul de cont curent a fost finanțat în proporție de 32% prin investiții străine directe, care s-au situat la 1,6 mld. euro, mai mici cu 11% față de anul 2011.

În luna ianuarie 2013, creșterea exporturilor românești, comparativ cu ianuarie 2012, a fost de 6,1%, în timp ce importurile au crescut cu doar 1,3%. În aceste condiții, deficitul comercial FOB-CIF s-a diminuat cu 35% comparativ cu cel înregistrat în ianuarie 2012.

Contul curent al balanței de plăți a înregistrat un excedent de 465 milioane euro (cel mai mare excedent lunar înregistrat în ultimii ani), comparativ cu deficitul de 25 mil. euro din luna ianuarie 2012. Această evoluție a contului curent s-a datorat în principal surplusului înregistrat de balanța serviciilor de 125 mil. euro, față de un deficit de 105 mil. euro în ianuarie 2012, precum și al majorării excedentului balanței transferurilor curente cu 68 mil. euro. Investițiile străine directe s-au situat la 103 mil. euro față de 18 mil. euro în ianuarie 2012.

Plecând de la evoluția înregistrată în anul 2012 și ianuarie 2013, corelat cu evoluția economică a principalilor noștri parteneri externi care conduce la o cerere externă relativ moderată, se estimează că exporturile de bunuri în 2013 se vor majora cu 3,7%, iar importurile de bunuri cu 5,4%. În acest context, ponderea deficitului comercial FOB-FOB în PIB se va majora cu 0,6 puncte procentuale față de cel înregistrat în anul 2012 (6,1% comparativ cu 5,5%). Exporturile intracomunitare și extracomunitare de bunuri se vor majora cu 3,5% și respectiv cu 4,2%, iar importurile intracomunitare și extracomunitare cu 4,5% și respectiv cu 7,9%.

Deficitul contului curent al balanței de plăți externe se așteaptă să se mențină în limite sustenabile, astfel încât să reprezinte 4,2% din PIB, fiind acoperit integral prin surse autonome negeneratoare de dobândă.

La sfârșitul anului 2012 **rata anuală a inflației** a ajuns la 4,95%, situându-se cu 1,81 puncte procentuale peste nivelul atins la sfârșitul anului 2011. Ca medie anuală, inflația s-a situat cu 2,46 puncte procentuale sub media anului anterior, ajungând la 3,3%, fapt datorat evoluției pozitive a prețurilor de consum din prima parte a anului.

Avansul înregistrat de prețurile de consum a fost rezultatul unui cumul de șocuri adverse pe latura ofertei, din care cel mai pregnant s-a manifestat creșterea prețurilor produselor agroalimentare, ca efect al scăderii producției agricole pe plan intern și internațional, în urma condițiilor climaterice nefavorabile.

În consecință, cea mai mare creștere a prețurilor față de sfârșitul anului 2011 s-a înregistrat la grupa mărfurilor alimentare, respectiv 6,21%, cu 1,26 puncte procentuale peste nivelul inflației.

Un șoc suplimentar a fost resimțit și din partea prețurilor reglementate, creșteri semnificative la această categorie de prețuri înregistrându-se la energie electrică (+13,02%), apă, canal, salubritate (+6,8%) și gaze (+5,23%).

Cu toate acestea, datorită persistenței unui deficit de cerere, creșterea prețurilor pentru mărfurile nealimentare la sfârșit de an cât și a tarifelor la servicii s-au situat la sfârșit de an sub nivelul total al inflației.

Efectele nefavorabile asupra prețurilor de consum s-au manifestat și datorită deprecierii monedei naționale cu 1,3 puncte procentuale, prețurile mărfurilor din import, dar și ale produselor și serviciilor racordate la moneda europeană având astfel o contribuție suplimentară la dinamica inflației.

În ceea ce privește prețurile de consum din luna februarie 2013 comparativ cu decembrie 2012, conform ultimelor date publicate de INS, creșterea acestora a fost de 1,68%, majorarea datorându-se creșterii prețurilor mărfurilor nealimentare care s-a situat la 2,47%. Inflația anuală în februarie 2013, a atins nivelul de 5,65%, înregistrând o creștere cu 3,06 puncte procentuale față de februarie 2012.

Pentru anul 2013, inflația se va menține la un nivel redus, urmând să atingă nivelul de 3,5%, cu o medie anuală de 4,3%. Un impact favorabil asupra evoluției inflației pe parcursul anului 2013 este așteptat și din partea cererii agregate, care este estimată a se menține la un nivel redus, dar și unui an agricol mai bun.

Pe de altă parte, menținerea cursului de schimb leu/euro peste nivelul mediu al anului anterior poate exercita o presiune prin creșterea prețurilor mărfurilor de import, dar și a prețurilor mărfurilor și serviciilor racordate la moneda europeană.

Populația ocupată, conform conturilor naționale¹⁰, s-a majorat în anul 2012 cu 1,9% față de anul 2011, în condițiile în care și salariații și lucrătorii pe cont propriu s-au majorat cu 1,9%. Majorări de salariați s-au înregistrat în majoritatea activităților economice, cu excepția unor servicii, precum tranzacții imobiliare, intermediari financiare și administrație publică și apărare.

Pentru anul 2013, în condițiile accelerării creșterii economice, populația ocupată se așteaptă să se majoreze cu 0,5%, iar salariații cu 0,7%.

Rata șomajului, conform BIM, a fost în anul 2012 de 7,0%. Rata de ocupare a populației în vârstă de 20 – 64 ani a fost de 63,8%, la o distanță de 6,2 puncte procentuale față de ținta națională de 70% stabilită în contextul Strategiei Europa 2020.

Evoluții ciclice

Din punct de vedere metodologic, trebuie menționat faptul că metodologia utilizată de Comisia Națională de Prognoză estimează ocuparea potențială pornind de la populația în vârstă de muncă la care se aplică rata de activitate a populației în vârstă de muncă (al cărei trend se determină cu ajutorul filtrului Hodrick-Prescott), precum și trendul ratei șomajului determinat, de asemenea, cu ajutorul filtrului menționat.

În perioada 2011 – 2016 nivelurile produsului intern brut potențial sunt inferioare celor dinaintea crizei, iar în structura se observă contribuția pozitivă a tuturor factorilor.

Tabelul nr. 1

CONTRIBUȚIA FACTORILOR LA CREȘTEREA POTENȚIALĂ					
Contribuții - % -					
	PIB	Capital	Muncă	TFP	Output Gap
2011	1,5	1,5	-0,3	0,4	-2,0
2012	1,6	1,5	-0,1	0,2	-2,9
2013	2,4	1,8	0,4	0,2	-3,6
2014	2,7	1,8	0,5	0,3	-4,0
2015	2,8	1,8	0,4	0,5	-4,1
2016	2,8	1,9	0,4	0,5	-3,9

Sursa: CNP

Se remarcă menținerea contribuției importante a capitalului la potențialul de creștere economică concomitent cu majorarea contribuției celorlalți factori.

¹⁰ Persoanele (salariați și lucrători pe cont propriu) care exercită o activitate productivă în cadrul producției corespunzătoare Sistemului European al Conturilor (SEC), respectiv rezidenți și nerezidenți care lucrează în unitățile productive rezidente

Decalajul de producție se menține în teritoriu negativ și tinde să se reducă pe termen mediu, spre sfârșitul intervalului, în concordanță cu combinația de politici macroeconomice propusă.

3.3. SCENARIUL PE TERMEN MEDIU

Având în vedere evoluția potențialului de creștere economică, pentru perioada 2014-2016 se estimează că economia românească își va relua creșterea mai susținută, cu un ritm apropiat de potențial, fiind posibilă o creștere a produsului intern brut, în medie, cu 2,7% anual. Scenariul se bazează pe îmbunătățirea activității în toate sectoarele economiei, în special în ramurile industriale cu potențial ridicat de export, precum și în sectorul construcțiilor care poate fructifica necesarul de infrastructură existent în toate domeniile.

Tabelul nr. 2

PROIECȚII MACROECONOMICE					
	2012	2013	2014	2015	2016
	Modificare procentuală				
PIB real	0,7	1,6	2,2	2,8	3,0
Cheltuielile consumului privat	1,1	2,4	1,7	2,1	2,0
Cheltuielile consumului public	1,7	1,6	1,4	1,3	1,4
Formarea brută de capital fix	4,9	3,5	5,6	6,7	7,3
Exporturi de bunuri și servicii	-3,0	1,0	3,2	5,1	6,3
Importuri de bunuri și servicii	-0,9	3,5	4,3	5,7	6,6

Sursa: CNP

Cererea internă va fi motorul acestei evoluții, cu o medie anuală estimată la 3,1%. Formarea brută de capital fix se va accelera pe fondul îmbunătățirii finanțării proiectelor de infrastructură prioritare, cu un ritm mediu anual de 6,5%. Cheltuielile cu consumul privat se vor majora, în medie, cu ritmuri de 1,9%, în condițiile creșterii veniturilor disponibile și a încrederii în climatul economic, iar cheltuielile cu consumul guvernamental, care include consumul individual și colectiv al acestuia, vor înregistra ritmuri medii de circa 1,4%, care vor asigura reducerea ponderii lor în produsul intern brut și îmbunătățirea eficienței cheltuielilor bugetare. Exporturile și importurile de bunuri și servicii vor înregistra ritmuri în creștere, termeni reali, cu o medie anuală de 4,9%, respectiv 5,5%, exportul net având efect negativ asupra produsului intern brut, diminuându-i creșterea.

Creșterea economică în această perioadă va fi susținută pe latura ofertei interne, în principal, de construcții și servicii, a căror valoare adăugată brută se va majora, în medie, anual cu 5,4% și respectiv cu 2,5%. Sectorul industrial va înregistra, de asemenea, o accelerare a dinamicii, ritmul

mediu anual fiind de 2,4%. Pentru agricultură se estimează creșteri care sunt caracteristice unor perioade climatice normale pentru România, respectiv, după o majorare cu 8,4% în 2013 ca efect de bază – scăderea semnificativă în 2012 – în următorii ani creșterea medie anuală va fi de 1,3%.

După ce în anul 2012 atât **exporturile** cât și **importurile** au cunoscut o ușoară scădere față de anul precedent, pentru 2013 se estimează o revenire a acestora estimându-se o creștere a acestora cu 3,7% respectiv cu 5,4%. Astfel va avea loc o majorare atât a deficitului comercial cât și a deficitului de cont curent.

În acest context, în programul de convergență actual comparativ cu cel anterior, s-au revizuit estimările atât pentru anul 2013 cât și pe perioada 2014-2016.

Luând în considerare evoluția economiei mondiale în următoarea perioadă, pentru intervalul 2014-2016 se estimează creșteri medii anuale ale exporturilor de bunuri, cu 6,5% iar la importuri cu 7,3%. Ca urmare, ponderea deficitului comercial FOB-FOB în PIB se va situa pe un trend ascendent, atingând nivelul de 7,0% în anul 2016. Pentru exporturile intracomunitare se estimează un ritm mediu anual de creștere de 6,4% iar pentru importurile intracomunitare 7,5%. Pentru exporturile și pentru importurile extracomunitare se estimează o creștere medie de 6,9%.

Nivelul deficitului de cont curent se va menține la o valoare cuprinsă între 5,8-6,9 mld euro, cu o pondere a acestuia în PIB de 4,2% în anul 2013 și 4,1% în anul 2016 și va fi acoperit integral prin surse autonome negeneratoare de dobândă pe întreaga perioadă.

Pentru perioada 2014-2016, tendința de reducere a **inflației** va continua, manifestându-se atât la nivelul inflației anuale cât și ca medie anuală. Reluarea procesului de reducere a inflației va fi susținută prin menținerea conduitei ferme a politicii monetare, cât și a celorlalte componente ale mix-ului de politici economice (fiscală, a veniturilor). Estimările au luat în calcul ani agricoli normali și o volatilitate redusă pentru prețul internațional al petrolului.

De asemenea, reducerea graduală a majorării de accize, promovarea unei politici salariale prudente și continuarea reformelor structurale vor menține procesul de dezinflație pe o traiectorie sustenabilă. Astfel, rata inflației urmează să scadă până la nivelul de 2,3% în anul 2016, cu o medie anuală de 2,5%. De asemenea, continuarea procesului de dezinflație va contribui la scăderea suplimentară a așteptărilor inflaționiste. Un alt mijloc eficient de ancorare a anticipațiilor inflaționiste va fi revenirea tendinței de apreciere în termeni reali a monedei naționale în raport cu euro. Acest fapt este posibil dacă se are în vedere perspectiva unei creșteri mai accelerate de productivitate în economia românească, față de principalii săi parteneri externi. Impactul cursului de schimb va fi unul modest, manifestat în sensul susținerii procesului de dezinflație. Astfel, s-a luat în calcul o apreciere nominală ușoară a leului față de moneda europeană.

Populația ocupată, conform conturilor naționale, se va majora în perioada 2014-2016, în special, pe baza creșterii numărului de salariați. Productivitatea muncii se va îmbunătăți ca urmare a creșterii mai rapide a produsului intern brut comparativ cu creșterea populației ocupate. Compensația pe salariat se va majora, dar ponderea compensației salariaților (D1) în valoarea adăugată brută se va reduce de la circa 41,9% în anul 2013 la 41,5% în anul 2016.

Rata șomajului, conform BIM, se va reduce până la 6,6%, concomitent cu creșterea ratei de ocupare a populației de 20-64 ani, până la 65%.

3.4. BALANȚE SECTORIALE

În anul 2012, contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit în scădere cu 15,1% față de 2011 ajungând la o pondere în PIB de doar 3,8%. Finanțarea deficitului de cont curent s-a realizat în proporție de 32% prin investiții străine directe care au fost mai mici cu 11,1% față de anul 2011 când au înregistrat 1815 milioane euro. Totuși deficitul de cont curent a fost acoperit integral din surse autonome negeneratoare de dobânzi, în special cele de natura investițiilor de portofoliu care au însumat 3325 mil. euro.

În luna ianuarie 2013 contul curent al balanței de plăți a înregistrat un excedent de 465 milioane euro, în raport un deficit de 25 mil. euro din aceeași perioadă a anului 2012. Această evoluție a deficitului de cont curent s-a datorat diminuării deficitului comercial cu 54,7% dar și a trecerii balanței serviciilor de pe un deficit de 105 mil. euro pe un excedent de 125 mil. euro. În același timp a avut loc o majorare a excedentului balanței transferurilor curente cu 13,9%, în condițiile creșterii intrărilor de transferuri curente ale administrației publice cu 29,2%, acestea reprezentând în principal sume atrase de la UE.

În anul 2013, deficitul contului curent al balanței de plăți externe se așteaptă să se mențină în limite sustenabile, astfel acesta va reprezintă 4,2% din PIB, fiind acoperit integral prin surse autonome negeneratoare de dobândă.

Pe termen mediu, nivelul deficitului de cont curent se va menține la o valoare cuprinsă între 5,8-6,9 mld. euro, cu o pondere a acestuia în PIB de 4,2% în anul 2013 și 4,1% în anul 2016. Pondera deficitului extern în PIB, luând în calcul și contul de capital, se va situa la 2,6% în perioada 2014-2016, în condițiile unei contribuții mai ridicate a contului de capital. Pentru perioada 2014 - 2016 se prognozează ca valoarea investițiilor străine să se majoreze de la 3,1 mld. euro la 4,3 mld. euro.

4. SOLDUL BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT ȘI AL DATORIEI

4.1. STRATEGIA DE POLITICI

Romania își propune continuarea procesului de consolidare fiscală însă pe baza unei noi viziuni bugetare, în care ritmul de creștere al veniturilor devansează ritmul de creștere al cheltuielilor ca urmare a introducerii unui pachet de consolidare fiscală.

Mixul de politici bugetare se bazează pe:

1. Lărgirea bazei de impozitare și aplicarea principiului solidarității.
2. Întărirea disciplinei bugetare prin reducerea risipei în cheltuielile aparatului central și prin plata arieratelor în sănătate, în infrastructura de transport și în administrația locală.
3. Reforma investițiilor publice prin creșterea substanțială a fondurilor alocate cofinanțării proiectelor europene și finanțarea cu prioritate, din resurse proprii, în 2013, doar a acelor investiții care au grad ridicat de execuție și care pot fi finalizate până în 2014.
4. Îmbunătățirea planificării bugetare multianuale pentru perioada 2014-2016.
5. Transparență în utilizarea banului public și bune practici de raportare bugetară.

4.2. POLITICA BUGETARĂ ÎN ANII 2012 ȘI 2013¹¹

Politica bugetară în anul 2012

Procesul de consolidare fiscală a continuat în anul 2012, deficitul bugetar diminuându-se cu peste 40% față de 2011, de la 4,3% din PIB la 2,5%.

Tabelul nr. 3

DEFICITUL BUGETULUI CASH				
	2011	2012	Diferențe 2012 față de 2011	
Deficit	mil. lei	-23.898,6	-14.773,9	9.124,6
	% din P.I.B.	-4,3	-2,5	1,8

Sursă: MFP

¹¹ Dacă nu se specifică altfel, cifrele prezentate în această secțiune sunt în metodologie cash.

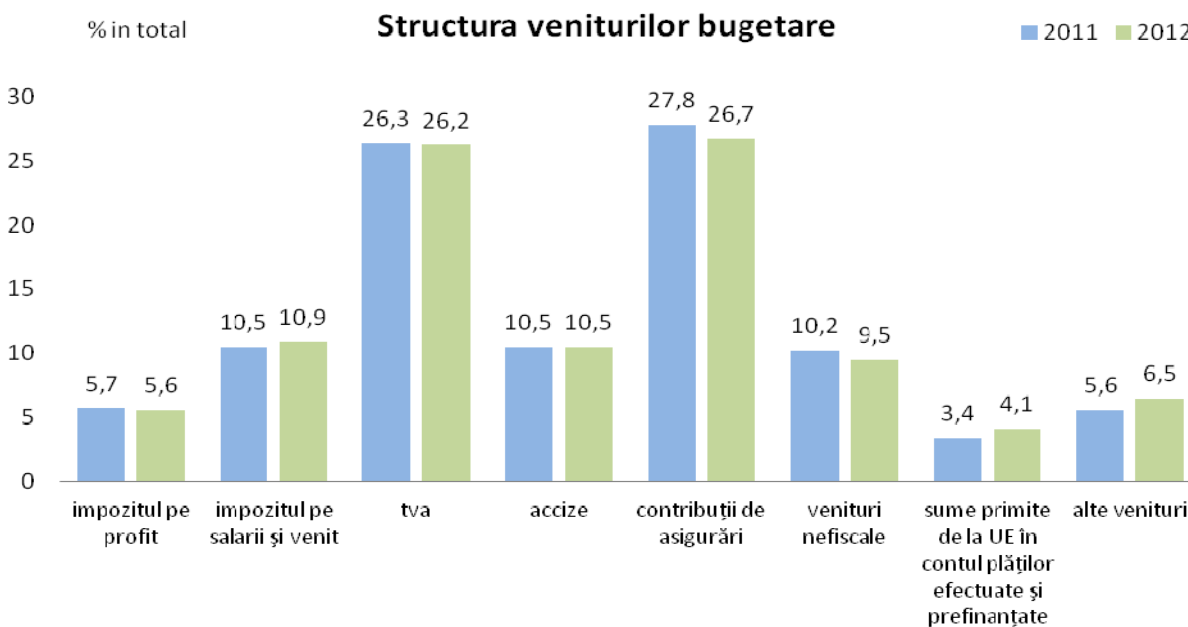
Veniturile bugetului general consolidat, în anul 2012, au totalizat 193,1 miliarde lei, reprezentând 32,9% pondere în PIB și un grad de realizare față de estimările anuale de 97,1%.

Din punct de vedere al gradului de realizare al programului anual de încasări principalele venituri bugetare au înregistrat următoarele evoluții: **impozitul pe profit 98,8%, impozitul pe venit 98,5%; taxa pe valoarea adăugată 97,6%, accize 98,4%, contribuțiile de asigurări 101,1% și veniturile nefiscale 98,8%.**

Evoluții mai puțin favorabile față de nivelul anual programat al veniturilor s-au înregistrat în cazul **sumelor primite de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate**, unde gradul de realizare a fost de 71,7%.

Încasările bugetare au fost influențate atât de evoluțiile economice cât și de deciziile de politică fiscală adoptate cum ar fi creșterea salariului minim, majorarea salariilor în sectorul bugetar, modificarea bazei de calcul în cazul contribuției de asigurări sociale de sănătate datorată de pensionari, modificarea cuantumului accizelor precum și de măsura blocării temporare a rambursărilor fondurilor europene ca urmare a deficiențelor constatate în anii anteriori.

Grafic nr. 1

Sursă: MFP

Comparativ cu anul anterior **veniturile bugetului general consolidat** în anul 2012 au avut o evoluție pozitivă, creșterea nominală înregistrată fiind de 6,2% iar ca procent în PIB au crescut cu 0,2 pp de la 32,7% în 2011 la 32,9% în 2012.

Creșterea nominală a veniturilor față de anul 2011 a fost determinată în principal la încasările din impozitul pe profit (+5,3%), impozitul pe salarii și venit (+9,9%), TVA (+ 5,4%), accize (+6%), contribuții de asigurări (+2%), alte impozite și taxe pe bunuri și servicii dar și de donațiile din străinătate și sumele primite de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate(+22,4%).

Evoluții sub nivelul încasărilor anului 2011 s-au înregistrat în principal în cazul veniturilor din capital (-15,1%) și veniturilor nefiscale (-1,3%).

Încasările din **impozitul pe venit** au crescut ca urmare a majorării numărului de salariați și a câștigului salarial mediu brut, a creșterii salariului minim precum și modificării bazei de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate datorate de pensionari.

Încasările din **accize** au înregistrat o creștere cu 6% ca urmare a majorării nivelului accizelor la motorină, la țigarete, precum și majorării cursului de schimb.

Încasările în cazul veniturilor din **alte impozite și taxe pe bunuri și servicii**, în anul 2012, au înregistrat o creștere semnificativă față de încasările anului anterior datorită virării începând cu anul 2012 a contribuției trimestriale pentru finanțarea unor cheltuieli în domeniul sănătății.

Încasările din **taxele pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități** au crescut față de anul anterior cu 46,4% ca urmare a încasării în anul 2012 a sumei de 921,6 milioane lei reprezentând taxe de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio, potrivit prevederilor H.G. nr.605/2012.

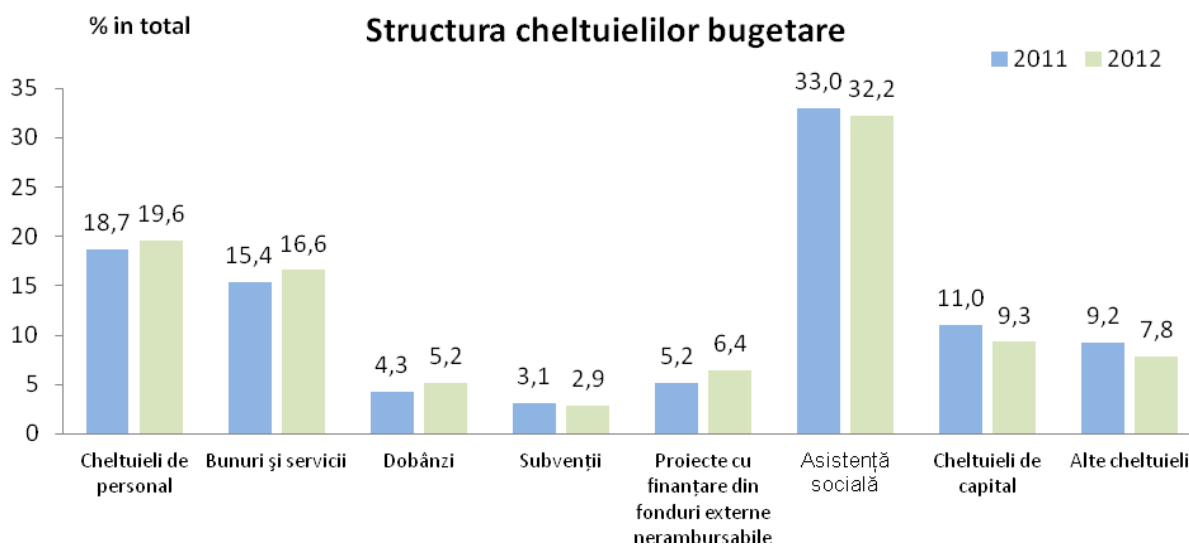
Încasările din **contribuțiile de asigurări** au crescut cu 2%, ca urmare a influenței rezultate din creșterea numărului de salariați, a câștigului salarial mediu brut, precum și creșterii salariului minim.

Sume primite de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate au fost în sumă de 8 miliarde lei, în creștere cu 30,6% și au reprezentat 4,1% din PIB.

Cheltuielile bugetului general consolidat au totalizat, în anul 2012, **207,9 miliarde lei**, ceea ce reprezintă 35,4% ca pondere în PIB și un grad de realizare față de nivelul prevăzut de 97,8%.

Din punct de vedere al gradului de realizare al programului anual principalele categorii de cheltuieli bugetare au înregistrat următoarele evoluții: **cheltuielile de personal 99,5%**, **cheltuielile cu bunuri și servicii 100,3%**, **cheltuielile cu dobânzile 100,2%**, **cheltuieli cu subvențiile 108,6%**, **cheltuielile cu asistența socială 99,4%**, **cheltuielile aferente programelor cu finanțare rambursabilă 86,5%**.

Grafic nr. 2

Sursă: MFP

Comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior **cheltuielile bugetului general consolidat** au înregistrat o creștere nominală de 1% dar ca procent în PIB acestea s-au diminuat cu 1,6 pp, de la 37% în 2011 la 35,4% în 2012.

În anul 2012 s-au înregistrat diminuări ale cheltuielilor bugetare față de aceeași perioadă a anului precedent în cazul **cheltuielilor cu subvențiile** cu 4,4%, **cheltuielilor cu asistența socială** cu 1,4%, dar și în cazul celor aferente **programelor cu finanțare rambursabilă** cu 23,6%.

Cheltuielile de personal ale bugetului general consolidat, în anul 2012, au crescut cu 6,2% față de aceeași perioadă a anului precedent, ca urmare a reîntregirii salariilor în sectorul bugetar cu 8% începând cu luna iulie precum și acordării unor drepturi salariale în urma unor hotărâri judecătorești.

În anul 2012 s-au menținut restricțiile cu privire la angajările din sistemul bugetar, precum și cele cu privire la acordarea anumitor sporuri personalului bugetar.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au înregistrat o creștere nominală de 8,4% față de anul precedent, iar ca pondere în PIB au crescut cu 0,2pp. Creșterile au fost înregistrate în principal la administrațiile locale precum și la fondul național de sănătate ca urmare a plăților făcute pentru servicii medicale și medicamente.

Cheltuielile cu dobânzile au înregistrat o creștere cu 20,6% față de anul precedent ca rezultat al majorării deficitelor bugetare acumulate din anii precedenți și angajării împrumuturilor pentru acoperirea acestora, înregistrându-se astfel un efort suplimentar în ceea ce privește plata ratelor de capital și a dobânzilor.

Cheltuielile pentru investiții care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost în anul 2012 de 35,5 miliarde lei și au reprezentat 6% ca pondere în PIB.

Politica bugetară în anul 2013

Creșterea economică pentru anul 2013 a fost estimată conservator la 1,6%, pentru a reduce riscul unei rectificări bugetare negative în cazul unor turbulente pe piețele internaționale.

Politica fiscală țintește, pentru anul 2013, un deficit structural de 1.2% din PIB față de 4,0% din PIB în anul 2011 și 2,4% din PIB în anul 2012.

Mutarea accentului în cadrul politicii fiscale, după anul 2012, pe țintirea echilibrului structural va permite acesteia să joace un rol de stabilizator pe întregul ciclu economic, aspect posibil prin instalarea cadrului instituțional impus de recentul Tratat Fiscal - instrument important pentru întărirea disciplinei fiscale și a elaborării politicilor.

Măsuri pentru stimularea creșterii:

- Creșterea veniturilor disponibile ale populației prin: indexarea pensiilor cu 4%; intrarea în plată a creșterii de 7,4% bugetari; creșterea salariului minim la 750 lei de la 1 februarie 2013 și la 800 lei de la 1 iulie 2013.
- Creșterea eficienței investițiilor prin reorientarea finanțării acestora cu preponderență către fonduri primite de la UE;
- Crearea de locuri de muncă: creștere netă de 55 mii de locuri de muncă prevăzute prin proiectul de buget pe anul 2013.
- Plata arieratelor: eliberează resurse în sectorul privat și redă încrederea în mecanismele pieței, contribuie la creșterea lichidităților în economie.
- Continuarea acordării de ajutoare de stat în vederea realizării de investiții în economie:
 - Schema de ajutor de stat pentru stimularea creșterii economice prin sprijinirea realizării de investiții;
 - Schema de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile. Se aplică atât întreprinderilor mari, cât și IMM-urilor care fac investiții.;
 - Schemă de ajutor pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin utilizarea tehnologiilor noi și crearea de locuri de muncă;

Măsuri pe partea de venituri:

Noul pachet de măsuri fiscale pe care se sprijină construcția bugetară aduce un plus de 2,9 miliarde lei, din care 1,8 miliarde lei au fost alocate pentru creșterea cheltuielilor de investiții și 1,1 miliarde lei au fost folosite pentru reducerea deficitului bugetar estimat pentru anul 2013.

Principalele măsuri:

- Nededucerea cheltuielilor de amortizare a autoturismelor destinate transportului de persoane pentru partea din valoare care depășește 18.000 lei/an amortizare pentru fiecare autoturism;
- Revizuirea bazei de impunere a veniturilor din activități agricole prin stabilirea unor norme de venit;
- Taxa specială asupra transportului de energie electrică și gaze naturale (1leu/MW transportat);
- Contribuția (impozit) asupra veniturilor suplimentare rezultate din dereglementarea prețului gazelor naturale;

Principalele măsuri pe partea de cheltuieli:

Tabelul nr. 4

	Creștere nominală 2013 față de 2012 – mld. lei -	Explicații
Cheltuieli totale, din care:	14,8	
Cheltuieli de personal, din care: - reîntregire salarii reduse cu 25%;	5,4	Pentru anul 2013 s-a avut în vedere menținerea drepturilor salariale la nivelul lunii decembrie 2012, drepturi care includ și majorarea de 7,4% asigurându-se astfel recuperarea integrală a reducerii salariale de 25%.
- acordarea tranșei a doua din titlurile executorii	0,9	În ceea ce privește politica privind ocuparea posturilor vacantedin instituții și autorități publice, aceasta se menține în continuare restrictivă, în sensul că se poate ocupa numai un post din șapte care se vacantează. În cheltuielile de personal aferente bugetului general consolidat pe anul 2013 este inclusă și suma de 0,9 miliarde lei, reprezentând tranșa de 10% din titlurile executorii obținute de personalul din sectorul bugetar , având ca obiect drepturi de natură salarială. Astfel, pentru anul 2013, s-a avut în vedere finanțarea unui număr maxim de posturi în sectorul bugetar de 1.187.000. Neacordarea de tichete de masă, tuchete de vacanță și tighete cadou la personalul din sectorul bugetar.
Bunuri și servicii	2,8	Această creștere este datorată sumelor destinate plății de arierate în sectorul de sănătate ca urmare a implementării Directivei nr. 7 a Parlamentului European și a Consiliului pentru combaterea întârzierii efectuării plăților în tranzacțiile comerciale.
Asistență socială	2,9	Majorarea valorii punctului de pensie cu 4%.
Cofinanțarea națională	4,0	Creșterea se datorează susținerii proiectelor de investiții cu finanțare europeană care altfel ar fi fost susținute din fonduri bugetare proprii mărinde efortul bugetar în condițiile constângerilor care acționează în economie.

Sursă: MFP

O atenție deosebită a fost acordată în domeniul proiectelor de infrastructură prioritare în sensul asigurării condițiilor financiare, procedurale și contractuale adecvate demarării și finalizării cât mai rapide a acelor investiții majore care au un impact economic și social imediat și care rezolvă probleme acute ce au în prezent un impact negativ semnificativ asupra calității vieții cetățenilor și asupra capacității de a face afaceri a firmelor din România.

- ✓ Cheltuielile de investiții pentru anul 2013 sunt în sumă de 36,9 miliarde lei, 5,9 % din PIB, dar pe orizontul 2014-2016 reprezintă 6,5-7,8 % din PIB față de 6,5-6,0 % din PIB cât s-a prevăzut pentru perioada 2010-2012;
- ✓ Pentru anul 2013 cheltuielile de investiții reprezintă 16,6% din totalul cheltuielilor bugetare, fiind bugetate pe criteriul eficienței, urmând ca în anul 2016 să ajungă la 21,8%.

4.3. PERSPECTIVELE BUGETARE PE TERMEN MEDIU

Obiectivul general este reprezentat de atingerea la OTM în anul 2014, respectiv un deficit structural sub 1% din PIB, după ce în anul 2013 este așteptată ieșirea de sub procedura de deficit excesiv (deficit ESA sub 3% din PIB).

Pe termen mediu, Guvernul și-a fixat ca elemente ale consolidării fiscale:

Pe partea de venituri:

- lărgirea bazei de impozitare;
- simplificarea sistemului de taxe;
- creșterea colectării veniturilor bugetare;
- reducerea evaziunii fiscale.

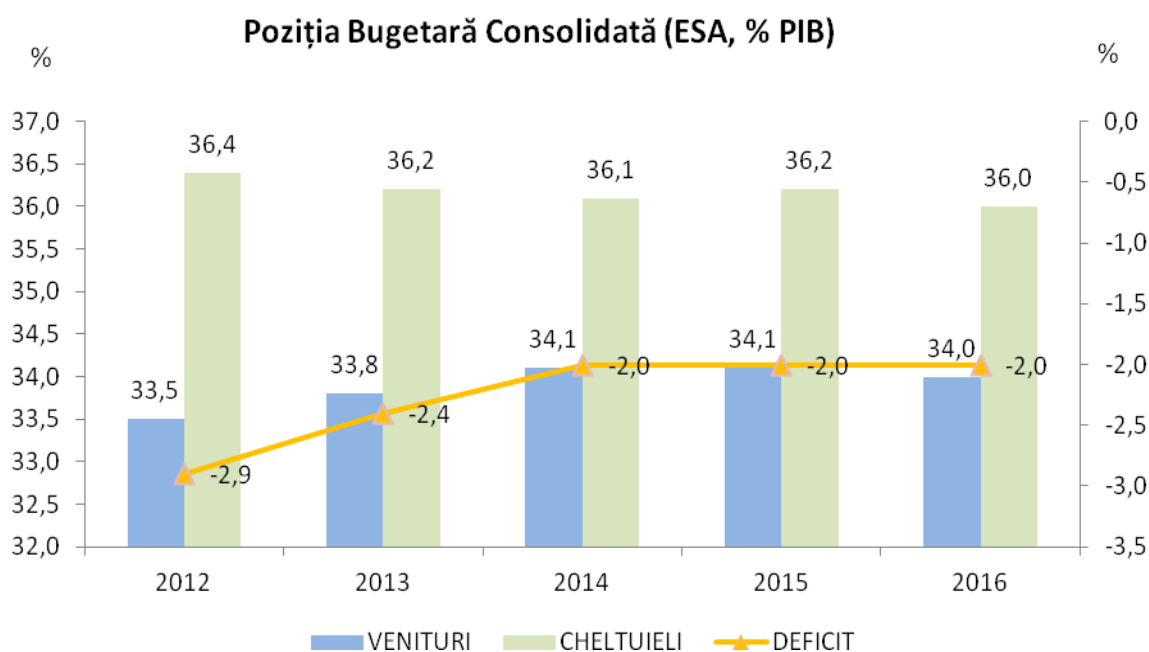
Pe partea de cheltuieli:

- asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată;
- accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru a ajunge la o rată de absorbție în intervalul 50%-80% până la 31 decembrie 2015;
- regândirea achizițiilor publice în baza criteriilor de oportunitate, prioritate, eficiență;

- Implementarea programării bugetare multianuală pe proiecte și programe, care va aduce economii importante la buget și va crește gradul de predictibilitate și eficiența cheltuielilor publice;
- Introducerea contractelor de performanță în toate instituțiile publice și companii de stat (ministere, agenții guvernamentale, autorități locale și companii de stat);
-

4.4. POZIȚIA BUGETARĂ CONSOLIDATĂ (ESA, %PIB)¹²

Grafic nr. 3

Sursă: MFP

¹² Corelația venituri-cheltuieli=sold poate prezenta diferențe datorate rotunjirilor la o zecimală

4.5. ADMINISTRAREA FISCALĂ PE TERMEN MEDIU

Agenția Națională de Administrare Fiscală continuă procesul de intensificare a acțiunilor privind combaterea evaziunii fiscale, precum și de asigurare a resurselor financiare necesare dezvoltării durabile a României. În anul 2012, un an dificil din punct de vedere economic, ANAF a reușit creșterea veniturilor încasate cu 0,4 pp în PIB, realizând un ritm de creștere față de anul anterior de 6,5%. Prin eforturi susținute, gradul de conformare voluntară la declarare a crescut cu 2,9% (ajungând la 90,4%), gradul de conformare voluntară la plată a crescut cu 1,9%, în timp de cheltuielile generale pentru un leu colectat au scăzut cu 2,9%.

Pentru anul 2013, ANAF are de îndeplinit două măsuri importante, asumate inclusiv față de Fondul Monetar Internațional, respectiv:

- > Reorganizarea aparatului de lucru prin înființarea nivelului regional și
- > Aprobarea proiectului de modernizare a administrației fiscale (desfășurat în parteneriat cu Banca Mondială).

Obiective pe termen mediu:

Măsuri de prevenire a evaziunii fiscale

- Intensificarea monitorizării cu prioritate a domeniilor cu risc fiscal ridicat;
- Preluarea, de către autoritatea vamală, a unor competențe de investigații pentru infracțiuni în domeniul vamal, conform Convenției Napoli II;
- Asigurarea unui tratament unitar contribuabililor, în funcție de gradul de conformare voluntară a acestora;
- Dezvoltarea aplicațiilor informatice aferente inspecției fiscale;
- Perfecționarea și actualizarea bazei de date cu cazuri fiscale speciale identificate;
- Dinamizarea măsurilor de executare silită, în special a sechestrelor aplicate.

Măsuri de combatere a evaziunii fiscale

- Controlul persoanelor fizice cu averi/venituri mari precum și a celor care au efectuat tranzacții imobiliare;
- Combaterea muncii la negru și a subdeclarării contribuțiilor sociale;
- Combaterea fraudei la TVA, în special fraudă intracomunitară (dezvoltarea activității grupului de lucru antifraudă fiscală);
- Implementarea controlului comerțului electronic;

- Depistarea contribuabililor neînregistrați care desfășoară activitate comercială;
- Inițierea unui registru al riscurilor la conformare;
- Întărirea controlului vamal.

Îmbunătățirea eficienței și dinamicii colectării veniturilor; creșterea conformării voluntare

- Reducerea volumului arieratelor, în special prevenirea formării de noi arierate;
- Înființarea popririi electronice asupra terților - intrarea generalizată în funcțiune;
- Standardizarea activității compartimentelor de executare silită;
- Stimularea depunerii on-line a declarațiilor și a plăților electronice;
- Controlul și îmbunătățirea calității serviciilor furnizate contribuabililor; crearea politicii de calitate a serviciilor;
- Introducerea de standarde de calitate pentru serviciile furnizate și optimizarea proceselor de activitate;
- Dematerializarea dosarului fiscal;
- Realizarea în mediu electronic a licitațiilor bunurilor imobile sechestrate ale debitorilor;
- Continuarea aplicării sistemului stabil de înlesniri la plata obligațiilor pentru contribuabilii aflați în dificultate generată de lipsa temporară a disponibilităților bănești;
- Îmbunătățirea procedurii de valorificare a bunurilor în cadrul executării silite, insolabilitate și stabilire a răspunderii solidare;
- Transmiterea centralizată către Unitatea de Imprimare Rapidă a popririlor asupra disponibilităților bănești din conturile debitorilor.

Îmbunătățirea eficienței cheltuielilor proprii

- Regionalizarea activității structurilor teritoriale (prin crearea a opt direcții generale regionale);
- Înființarea structurii antifraudă;
- Redistribuirea personalului spre ariile deficitare (inspecție, control vamal, IT, juridic, asistență contribuabili).

4.6. IMPACTUL ADERĂRII LA UE ASUPRA FINANTELOR PUBLICE

ALOCĂRILE DIN BUGETUL UNIUNII EUROPENE – CADRUL FINANCIAR MULTIANUAL

Absorbția fondurilor externe nerambursabile reprezintă una dintre prioritățile de grad zero ale Guvernului României. Alocarea substanțială de fonduri din partea Uniunii Europene (cca. 34,6 miliarde Euro) pentru actualul *cadru financiar multianual* (CFM) trebuie valorificată optim, ea reprezentând o resursă cheie pentru dezvoltarea pe termen scurt, mediu și lung a economiei și societății românești, precum și un element central al sustenabilității bugetare prin prisma strategiei investiționale și a caracterului nerambursabil al acestor fonduri.

4.6.1. POZIȚIA FINANCIARĂ NETĂ A ROMÂNIEI ÎN RELAȚIA CU BUGETUL UE (2007-2012)

Pentru a determina poziția netă națională în relația cu bugetul comunitar, fiecare stat membru folosește instrumentul denumit „Balanta financiară netă”. Încă din primul an de la aderare, România a fost beneficiar net în relația financiară cu UE, înregistrând un sold pozitiv, așa cum se poate vedea în tabelul de mai jos.

Gradul încă redus de absorbție în ceea ce privește politica de coeziune presupune concentrarea unor eforturi suplimentare din partea autorităților române, proces în care anul 2013 devine esențial.

Tabelul nr. 5

BALANȚA FINANCIARĂ NETĂ A ROMÂNIEI ÎN PERIOADA 2007-2012								
Nr rd	Denumire	Realizat 2007	Realizat 2008	Realizat 2009	Realizat 2010	Realizat 2011	Realizat 2012	Realizat 2007-2012
1	I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE	1.578,17	2.615,51	2.895,47	2.258,17	2.583,57	3.388,84	15.319,73
2	A. Fonduri de pre-aderare	812,26	747,68	618,74	273,17	132,61	43,90	2.628,35
3	B. Fonduri post-aderare, din care:	765,92	1.867,84	2.276,73	1.985,00	2.450,96	3.344,94	12.691,38
4	<i>i)</i> Avansuri	752,28	1.381,54	974,29	316,17	67,70	62,32	3.554,30
5	<i>ii)</i> Rambursări	13,63	486,30	1.302,44	1.668,83	2.383,26	3.282,62	9.137,08
6	B1. Fonduri structurale și de coeziune (FSC), din care:	421,38	648,45	917,84	505,54	708,36	1.170,92	4.372,49
7	a) Avansuri din FSC	421,38	648,45	777,23	278,75	0,00	0,00	2.125,81
8	b) Rambursări din FSC	0,00	0,00	140,61	226,80	708,36	1.170,92	2.246,68

Nr rd	Denumire	Realizat 2007	Realizat 2008	Realizat 2009	Realizat 2010	Realizat 2011	Realizat 2012	Realizat 2007-2012
10	a) Avansuri	15,13	578,75	0,00	7,12	0,00	0,00	600,99
11	b) Rambursări (FEADR+FEP)	0,00	0,00	565,93	753,36	883,05	1.090,05	3.292,39
12	B3. Fondul European pentru Garantare Agricolă	6,89	461,87	575,93	663,78	768,95	991,27	3.468,70
13	B4. Altele (post-aderare), din care:	322,51	178,77	217,03	55,19	90,61	92,70	956,81
14	a) Avansuri	315,77	154,34	197,05	30,31	67,70	62,32	827,50
15	b) Rambursări	6,74	24,42	19,97	24,88	22,91	30,38	129,31
16	II. SUME PLATITE CATRE UE (C+D)	1.150,89	1.268,93	1.364,43	1.158,91	1.296,24	1.426,69	7.666,09
17	C. Contribuția RO la bugetul UE	1.129,13	1.246,78	1.315,49	1.109,25	1.234,26	1.405,57	7.440,47
18	D. Alte contribuții	21,77	22,15	48,94	49,66	61,98	21,12	225,61
19	III. Soldul fluxurilor = I - II	427,28	1.346,58	1.531,04	1.099,26	1.287,33	1.962,15	7.653,65

Sursă: MFP

4.6.2. ALOCĂRILE DIN BUGETUL UNIUNII EUROPENE – CADRUL FINANCIAR MULTIANUAL

Anul 2013 reprezintă ultimul an din actualul CFM al UE. Următorul CFM se va desfășura de asemenea pe o perioadă de 7 ani (2014–2020).

Procesul de negociere este în curs de desfășurare, la acest moment fiind obținut acordul la nivelul Consiliului European (CONS)¹³. Deși nivelul alocărilor pe state membre va putea fi cunoscut doar după finalizarea întregului proces de negociere, conform estimărilor preliminare, efectuate pe baza acordului obținut în 8 februarie, România, înregistrează cea mai mare creștere procentuală a fondurilor alocate față de precedentul exercițiu bugetar (18%), alocările naționale situându-se la 39.342 mil. euro, defalcate pe principalele politici.

¹³ În urma reuniunii CONS din 7-8 februarie 2013, statele membre au ajuns la un acord politic privind viitorul CFM 2014-2020. Conform articolului 312 alin. 2 din Tratatul de privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), CONS urmează să solicite Parlamentului European (PE) aprobarea regulamentului privind stabilirea viitorului CFM 2014-2020. Potrivit PE, negocierile cu CONS vor putea demara imediat după adoptarea de PE, în data de 13 martie 2013, a rezoluției privind viitorul CFM 2014-2020, care va constitui totodată și mandatul de negociere al acestei instituții.

În tabelul de mai jos se prezintă comparativ sumele alocate României în cadrul financiar multianual 2007-2013 și 2014-2020.

Tabelul nr. 6

ESTIMARI PRIVIND SUMELE TOTALE ALOCATE ROMÂNIEI ÎN CADRUL FINANCIAR MULTIANUAL		
mil. euro		
Instrument	CFM 2014-2020	CFM 2007-2013
Fonduri Structurale și de Coeziune	21.826	19.668
Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală	7.123	8.124
Fondul European pentru Pescuit	n/a	231
Fondul European de Garantare Agricolă	10.393	6.580
Total	39.342	34.603

Sursă: MFP

4.6.3. MĂSURI DE CREȘTERE A ABSORBȚIEI FONDURILOR STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

1. Analiza urgentă a tuturor sumelor disponibile în cadrul programelor cu finanțare europeană și realocarea acestora în vederea finanțării proiectelor aflate în listele de rezervă;
2. Reinstituirea rolului strategic al Consiliului de Dezvoltare Regională;
3. Implementarea strategiilor locale / județene / regionale, prin prioritizarea proiectelor de la nivelul UAT-urilor care să conducă la o dezvoltare regională echilibrată;
4. Promovarea de acte normative pentru: reducerea birocrăției, reglementarea clară a atribuțiilor și responsabilităților fiecărei instituții implicate în gestionarea și controlul fondurilor europene, impunerea unui cadru unic de accesare și rambursare, impunerea de termene mai scurte pentru rambursarea cheltuielilor și pentru încheierea de acte adiționale la contractele de finanțare, accelerarea procesului de achiziții publice din fonduri europene prin introducerea noțiunii de prioritate maximă a publicării documentațiilor de atribuire în SEAP a acestora, introducerea unor măsuri de prevenire a corecțiilor financiare.
5. Măsuri MFE (unele sunt deja lansate iar altele în curs de lansare): modificarea procedurii de plată și certificare a cheltuielilor, emiterea de ordine și instrucțiuni împreună cu miniștrii de resort direct aplicabile AM-urilor și OI-urilor, instrucțiunea privind bunele practici și erorile identificate în domeniul achizițiilor publice este în curs de finalizare împreună cu DG Markt și DG Regio.
6. Continuarea utilizării expertizei instituțiilor financiare internaționale (BEI, BM, BERD).
7. Întărirea capacității administrative a structurilor implicate în managementul programelor operaționale, urmând ca în primul trimestru al lui 2013 să fie aprobat în Guvern un plan de întărire a capacității administrative (care va include termene limită și indicatori de performanță). Ulterior acest plan va fi transmis în atenția CE.
8. Pe termen lung, se analizează posibilitatea găsirii unor formule inovatoare, soluții alternative care să ajute în cheltuirea eficientă a banilor.

4.6.4. MĂSURI DE STIMULARE A ABSORBȚIEI DIN FEADR

1. Modificarea PNDR în vederea realocării de fonduri de la măsurile cu grad scăzut de absorbție către măsuri cu grad crescut de vizibilitate și absorbție.
2. Creșterea intensității sprijinului pentru investiții în activități non-agricole până la 85% în cadrul măsurilor ce vizează crearea și dezvoltarea micro-întreprinderilor și încurajarea activităților turistice.
3. Introducerea măsurii privind plata în favoarea bunăstării animalelor .
4. Aplicarea “supra-contractării”, care reglementează posibilitatea utilizării în avans a sumelor disponibilizate în procesul de implementare a PNDR.
5. Inițierea unui proiect de act normativ în baza căruia beneficiarii vor putea încheia un act adițional la contractul de finanțare pentru a-și prevedea sume pentru actualizarea diferenței de curs valutar.
6. Modificarea PNDR prin introducerea unui instrument complementar sistemului de garantare deja aplicabil- subvenționarea dobânzilor la creditele acordate de instituțiile finanțatoare beneficiarilor măsurilor de investiții private cofinanțate de FEADR.
7. Optimizarea procedurilor de lucru la nivelul Autorității de Management pentru PNDR, Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit și Agenției de Plăți și Intervenție în Agricultură .
8. În prezent la nivelul MADR au loc discuții cu băncile comerciale în vederea facilitării accesului la credite a beneficiarilor PNDR.

4.7. BALANȚA STRUCTURALĂ ȘI POZIȚIA FISCALĂ

Calculul deficitelor bugetar și ciclic, precum și a produsului intern brut potențial (folosind funcția de producție de tip Cobb Douglas) au fost realizate folosind metodologia OCDE și a CE, descrisă de van den Noord (2000) și Girouard (2005).

Conform metodologiei amintite, componentele structurale ale bugetului sunt obținute prin scăderea componentei ciclice din componenta buget curent, utilizând formula de mai jos:

$$CAB_t = B_t - B_t^C = B_t - \sum_j B_{t,j}^C$$

Componenta ciclică a fiecărei categorii de venituri și cheltuieli ($B_{t,j}^C$) este calculată prin utilizarea output gap-ului și a elasticității estimate față de PIB (α_j^{PIB}). Formula utilizată pentru a calcula componenta ciclică este următoarea:

$$B_{t,j}^C = B_{t,j} \times \alpha_j^{PIB} \times output_gap_t$$

Rezultatele sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 7

	2012	2013	2014	2015	2016
1. Creșterea PIB real (%)	0,7	1,6	2,2	2,8	3,0
2. Sold curent	-2,9	-2,4	-2,0	-2,0	-2,0
3. Plăți nete de dobândă	1,8	1,9	1,9	1,8	1,7
4. Măsuri temporare și <i>one-off</i>	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Creșterea PIB potențial (%)	1,6	2,4	2,6	2,8	2,8
6. Output Gap	-2,9	-3,6	-4,0	-4,1	-3,9
7. Componenta ciclică a bugetului	-1,0	-1,2	-1,3	-1,3	-1,3
8. Sold ciclic ajustat	-1,9	-1,2	-0,7	-0,7	-0,7
9. Sold primar ajustat	-0,1	0,7	1,2	1,1	1,0
10. Sold structural (8-4)	-2,4	-1,2	-0,7	-0,7	-0,7

Sursa: CNP, MFP

După politica bugetară prociclică expansionistă din anul 2008, când deficitul structural a ajuns la 8,3% din PIB, începând cu anul 2009 acesta a început să se reducă. Pentru perioada 2014-2016, deficitul structural este estimat sub 1% din PIB, România îndeplinind astfel obiectivul pe termen mediu (OTM) asumat, în condițiile în care deficitul bugetar se stabilizează la 2% din PIB, iar creșterea produsului intern brut efectiv prognozat este, în medie, egală cu cea a produsului intern brut potențial, respectiv 2,7%.

5. EVOLUȚIILE ȘI NIVELUL DATORIEI¹⁴

5.1. DATORIA PUBLICĂ ȘI STRATEGIA DE ADMINISTRARE A DATORIEI

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE s-a situat la sfârșitul anului 2012 la un nivel de 37,8% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Dacă la sfârșitul anului 2011 datoria guvernamentală reprezenta 34,7% din PIB, asigurarea necesităților de finanțare în anul 2012 pe fondul evoluțiilor piețelor financiare interne și externe, marcate de criza datoriilor suverane din UE, și consolidarea rezervei financiare în valută aflată la dispoziția Ministerului Finanțelor Publice au condus la majorarea nivelului acestui indicator până la 37,8% din PIB la finele anului 2012, din care datoria internă a reprezentat 18,6% din PIB, în timp ce datoria externă a fost de 19,2% din PIB.

Pentru perioada 2013-2016 finanțarea deficitului bugetar se va realiza în proporție relativ echilibrată atât din surse interne, cât și din surse externe, cu încadrarea în obiectivele prevăzute în Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale 2013-2015, și anume:

- i. asigurarea necesarului de finanțare al Guvernului și a obligațiilor de plată, pe fondul minimizării costurilor pe termen mediu și lung;
- ii. limitarea riscurilor financiare asociate portofoliului datoriei publice guvernamentale, îndeosebi prin extinderea maturității medii rămase a datoriei;
- iii. dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat.

Strategia de finanțare din surse interne a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale în perioada analizată se va realiza, în principal, prin emisiuni de titluri de stat de pe piața internă, respectiv certificate de trezorerie și obligațiuni de tip benchmark denumite în lei și în valută cu scadențe pe termen mediu și lung în funcție de oportunitățile și cerințele existente pe piață. În acest sens, Ministerul Finanțelor Publice va lansa emisiuni de certificate de trezorerie cu scadențe de până la 1 an și obligațiuni de stat de tip benchmark în lei cu maturități de până la 15 ani și chiar pe scadențe mai mari, în funcție de cererea investitorilor, și obligațiuni denumite în Euro cu maturități de 3 și 4 ani.

În ceea ce privește sursele de finanțare externă, acestea se vor asigura în principal prin emisiuni de euroobligațiuni pe piețele externe de capital în cadrul Programului-cadru de emisiuni de titluri de stat (MTN), și în completare se vor contracta împrumuturi de la creditori oficiali (instituții financiare internaționale și agenții guvernamentale) și alți creditori.

¹⁴ Toți indicatorii utilizați în acest capitol sunt în conformitate cu metodologia UE

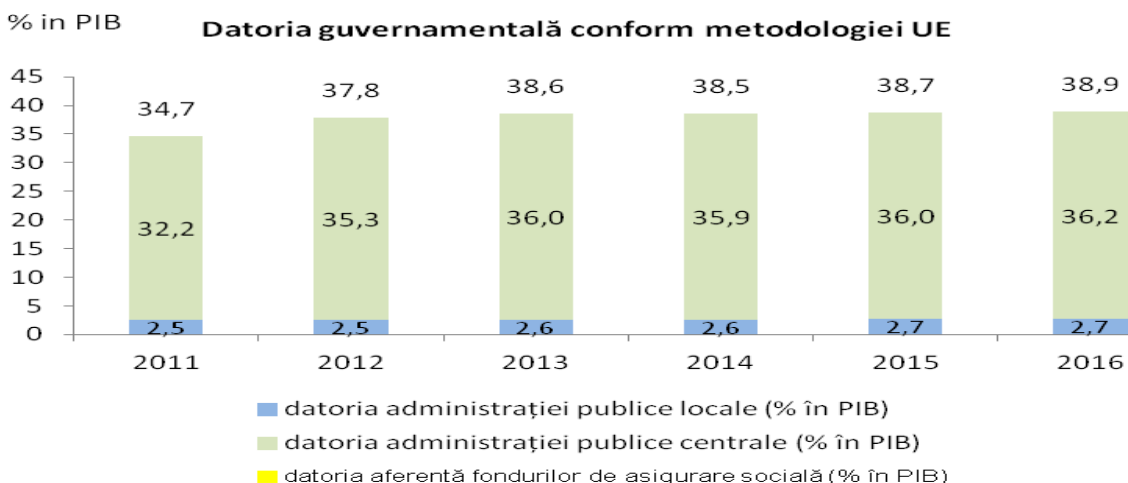
Programul de emisiuni pe termen mediu (MTN) a devenit instrumentul principal prin intermediul căruia s-a asigurat accesul la finanțarea externă pe termen mediu și lung, atât în Euro, cât și în USD, acesta urmând să fie derulat în continuare având în vedere intenția Guvernului de a-i crește valoarea. Accesarea piețelor internaționale de capital în USD sau alte valute se va realiza atunci când condițiile financiare se vor dovedi atractive comparativ cu instrumentele denumite în Euro.

Profitând de fereastra de oportunitate apărută pe piața externă de capital la mijlocul lunii februarie 2013, Ministerul Finanțelor Publice a lansat o emisiune de euroobligațiuni în USD în cadrul Programului MTN, în valoare de 1,5 mld. USD, cu o maturitate de 10 ani și un cupon de 4,375 %. Acesta a fost cel mai mic cupon obținut până acum de România pentru o emisiune de euroobligațiuni în USD, ceea ce arată o îmbunătățire față de cuponul de 6,75% obținut pentru emisiunea de euroobligațiuni în USD din luna ianuarie 2012.

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piețele pe care s-au emis aceste datorii și din rezerva financiară în valută la dispoziția Ministerului Finanțelor Publice. Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere pentru asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, începând cu anul 2010, Ministerul Finanțelor Publice a constituit o rezervă financiară (buffer) în valută, în valoare echivalentă acoperirii necesităților de finanțare a deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice pentru cca 4 luni.

Pe fondul unei creșteri economice medii de cca 2,4% din PIB și a unor deficite calculate conform metodologiei UE sub 2,4 % din PIB, în perioada 2013 – 2016, estimăm că ponderea datoriei guvernamentale brute nu va depăși 39% din PIB, după cum rezultă din graficul de mai jos.

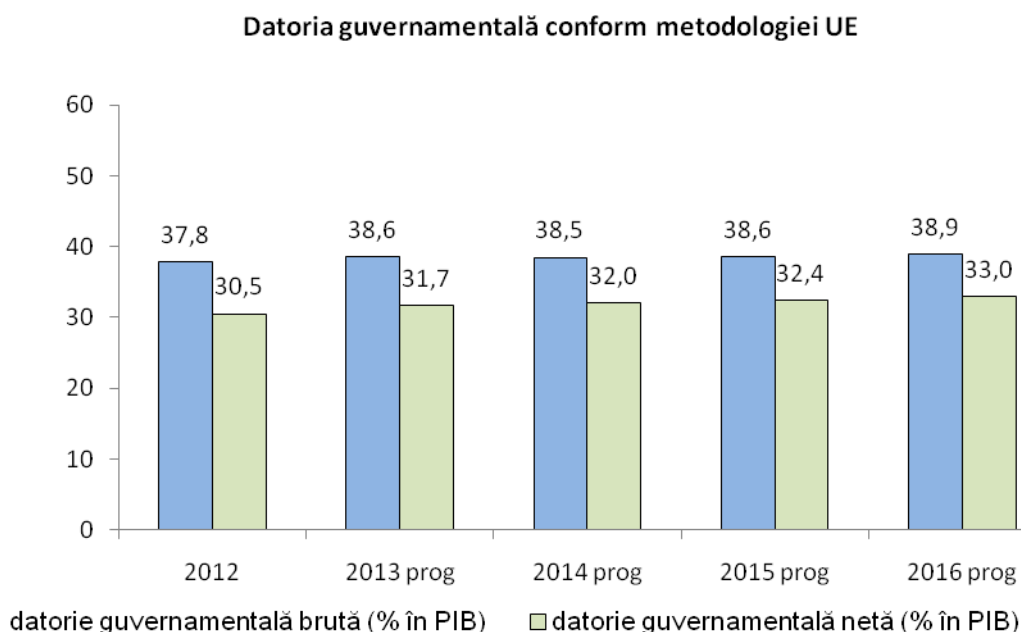
Grafic nr. 4

Sursă: MFP

Dacă se au în vedere activele financiare lichide¹⁵, nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide) în perioada de analiză nu va depăși 33%.

Grafic nr. 5

Sursă: MFP

Factorii care au influență asupra modificării ponderii datoriei guvernamentale în PIB în perioada 2013-2016, inclusiv ajustările stoc-fluxuri sunt prezentați în anexa 4.

Analiza de sensibilitate a datoriei publice¹⁶

În acest subcapitol sunt analizate influența scăderii creșterii economice asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB, influența deprecierei monedei locale față de Euro și a creșterii ratelor de dobândă asupra plăților de dobândă aferente datoriei guvernamentale.

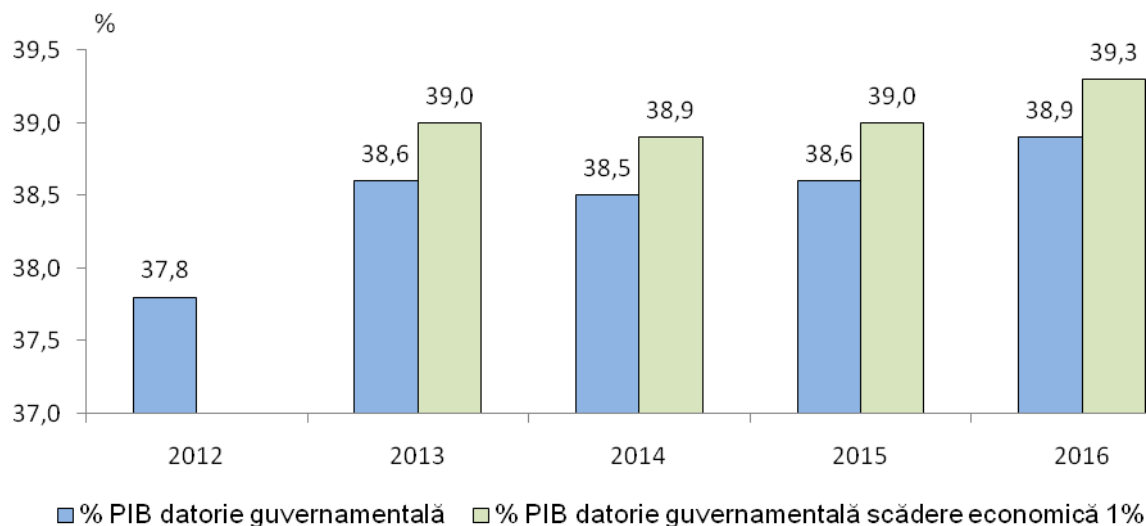
1. *Analiza influenței creșterii economice asupra soldului datoriei guvernamentale* în scenariul de bază este realizată conform proiecțiilor prezentate în cadrul macroeconomic pe termen mediu, iar scenariul alternativ este construit pe baza ipotezei unei creșteri economice mai mici cu cca 1% față de scenariul de bază.

¹⁵ AF1, AF2, AF3 (consolidate la valoarea de piață), AF5 (dacă este cotate la bursă; inclusiv acțiunile fondurilor mutuale)

¹⁶ Toți indicatorii utilizați în acest subcapitol sunt în conformitate cu metodologia UE

Grafic nr. 6

Influența scăderii creșterii economice asupra datoriei guvernamentale

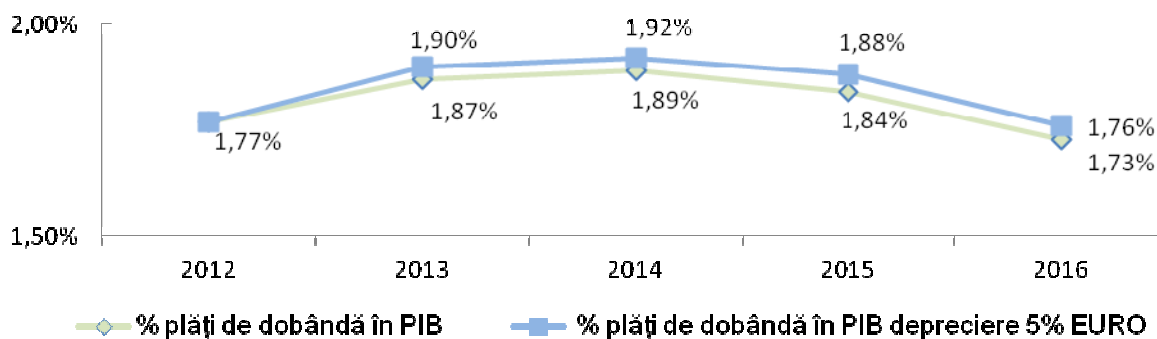
Sursa: MFP

După cum se observă din graficul de mai sus, influența unei scăderi a creșterii economice sub așteptări cu 1% din PIB are un impact negativ, relativ constant asupra nivelului de îndatorare de creștere cu 0,4 % din PIB anual.

2. a) Analiza influenței deprecierii monedei locale față de Euro asupra plăților de dobânzi în scenariul de bază și în scenariul alternativ construit pe baza deprecierii cu 5% a monedei naționale față de Euro, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală externă.

Grafic nr. 7

Influența deprecierii monedei naționale față de Euro asupra plăților de dobândă

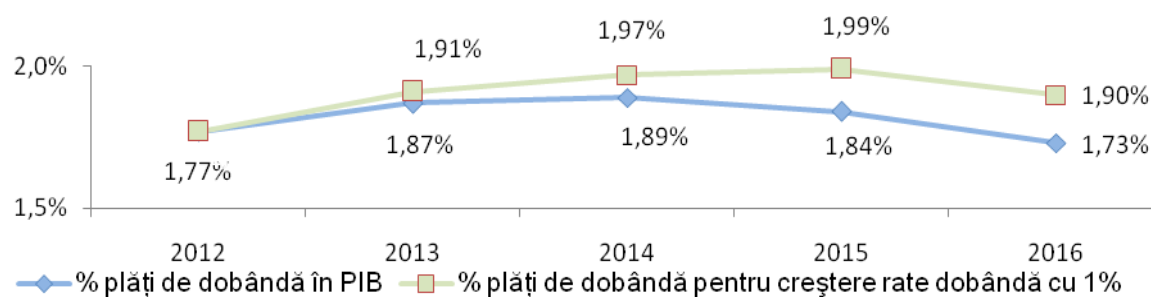
Sursa: MFP

În graficul de mai sus se observă că deprecierea monedei naționale față de Euro are un impact negativ asupra plăților de dobândă, în sensul creșterii acestora, cu cca 0,03% din PIB anual.

b) Analiza influenței creșterii ratei de dobândă asupra plăților de dobânzi în scenariul de bază și în scenariul alternativ construit pe baza ipotezei de creștere a ratelor de dobândă la titlurile de stat și a ratelor variabile (Euribor și LIBOR) cu 1% față de scenariul de bază.

Grafic nr. 8

Influența creșterii ratelor de dobândă asupra plăților de dobândă

Sursa: MFP

În graficul de mai sus se observă că influența creșterii ratelor de dobândă asupra plăților de dobândă are un impact negativ, în sensul creșterii acestora, cu pâna la 0,17% din PIB anual.

6. SUSTENABILITATEA PE TERMEN LUNG A FINANTELOR PUBLICE

Raportul privind sustenabilitatea finanțelor publice, publicat în anul 2012, analizează viabilitatea finanțelor publice din statele membre ale UE, pe fondul impactului financiar, economic și fiscal al crizei declanșate în anul 2008 și a evoluției îmbătrânirii populației conform Raportului privind îmbătrânirea populației.

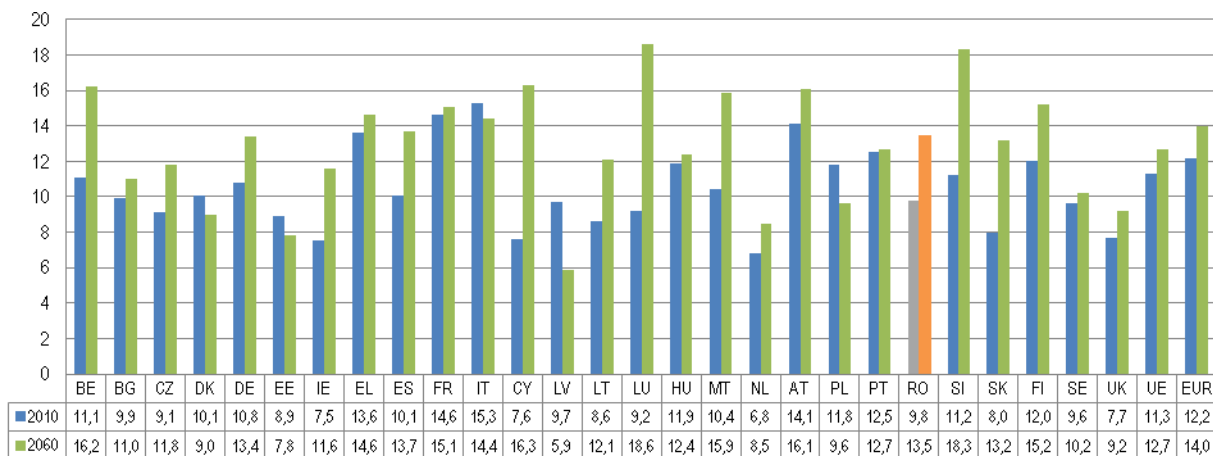
Pentru România, Raportul evaluează că pe termen scurt nu există riscuri la adresa sustenabilității, pe termen mediu riscul este scăzut, iar pe termen lung este moderat, deși costurile cu îmbătrânirea populației sunt peste media europeană. Riscurile s-ar amplifica dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012. Conform Comisiei Europene, sunt necesare măsuri în domeniul sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice echivalente cu îmbunătățirea balanței structurale primare cu 3,7% din PIB pentru a închide decalajul fiscal. Nivelul datoriei publice, este prognozat a rămâne semnificativ sub valoarea de referință de 60% din PIB, însă ar putea fi avute în vedere măsuri de consolidare pentru a limita creșterea costurilor cu îmbătrânirea populației (în special cele cu pensiile).

De notat evaluarea pozitivă față de Raportul pe anul 2009 privind sustenabilitatea când România se caracteriza printr-un risc ridicat privind sustenabilitatea pe termen lung, urmare a impactului bugetar cauzat de cheltuielile legate de îmbătrânirea populației, aflate mult peste media Uniunii Europene.

Datoria guvernamentală (33,4% din PIB în 2011) este așteptată să crească la 34,8% în anul 2014, iar soldul structural primar este estimat că se îmbunătățește semnificativ de la un deficit de 2,3% din PIB în 2011 la un excedent de circa 1% din PIB în 2014.

Grafic nr. 9 –

Evoluția cheltuielilor cu pensiile în anul 2060 comparativ cu 2010 (% din PIB)

Sursa: Raportul de sustenabilitate 2012

La nivelul Uniunii Europene, creșterea prognozată a cheltuielilor bugetare a fost revizuită în scădere față de Raportul din anul 2009 privind îmbătrânirea populației. În 18 din cele 27 de state membre variația totală a costurilor bugetare a fost în scădere în perioada cuprinsă între cele două Rapoarte. Acest trend descrescător reflectă, în mare măsură, reformele structurale în sectorul pensiilor și sectorul de sănătate implementate începând din anul 2009.

Pentru România, proiecția de creștere a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației conform ultimului raport privind sustenabilitate este de **5,4 pp din PIB** pentru perioada 2010-2060 (peste media europeană de 2,9 pp din PIB). Pe principalele componente de cheltuieli:

- 3,7 pp din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor pentru pensii (media europeană 1,4 pp)
- 2,1 pp din PIB creșterea cheltuielilor legate de îngrijirea sănătății și îngrijirea pe termen lung (media europeană 2,0 pp).

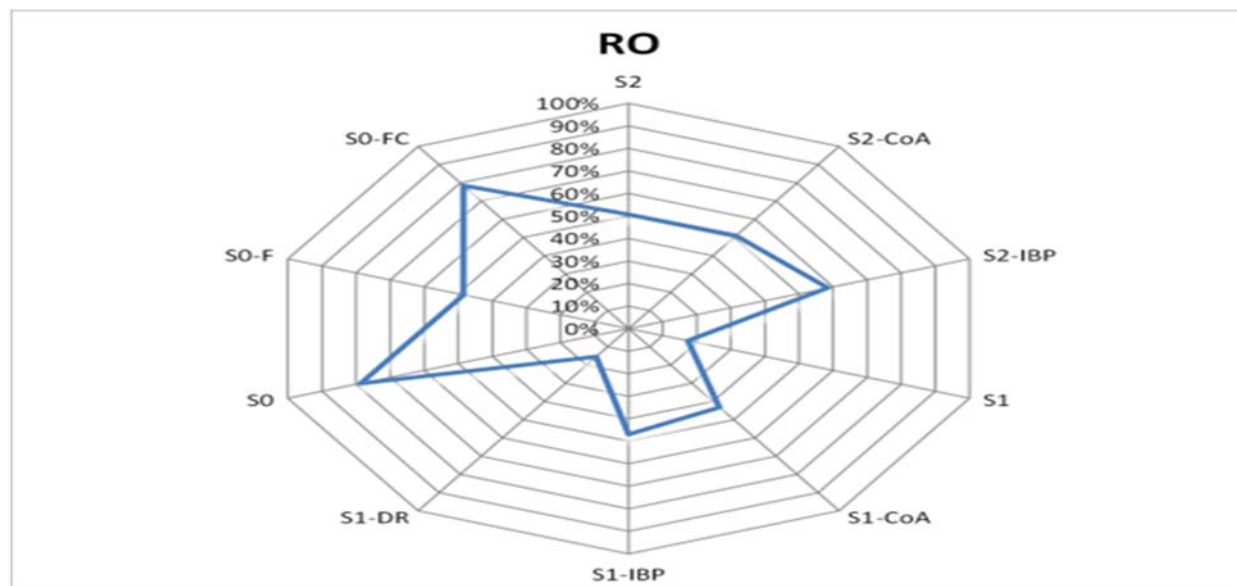
Majorarea cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației peste media europeană este legată de: (i) procesul accelerat de îmbătrânire a populației, (ii) aplicarea indexării exclusiv cu inflația din 2030, (iii) vârsta de pensionare relativ redusă (63 de ani femei, 65 de ani bărbați).

Pentru a închide decalajul fiscal (indicatorul S2) sunt necesare politici pe termen lung menite să consolideze sustenabilitatea, echivalente cu o ajustare a soldului primar de 3,7% din PIB. Acesta este un efort peste media europeană (de 2,6 %) și care reflectă cheltuielile ridicate legate de îmbătrânirea populației (+3,6 pp, din care 2,4 pp cheltuieli pensii), doar parțial compensate de o poziție bugetară inițială favorabilă (+0,1 pp).

Scenariul de risc (care prevede creșterea accelerată a cheltuielilor legate de sănătate și îngrijirea sănătății pe termen lung) indică o bună reziliență a celor 3 indicatori de sustenabilitate.

Grafic nr. 10

Factori determinanți pentru sustenabilitatea fiscală

Legendă:

S0	– Indicatorul S0
S0-F	– Subindicele fiscal (Indicatorul S0)
S0-FC	– Subindicele competitivității financiare (Indicatorul S0)
S2	– Indicatorul S2
S2-CoA	– Componenta costului îmbătrânirii (Indicatorul S2)
S2-IBP	– Componenta poziției bugetare inițiale (Indicatorul S2)
S1	– Indicatorul S1
S1-CoA	– Componenta costului îmbătrânirii (Indicatorul S1)
S1-IBP	– Componenta poziției bugetare inițiale (Indicatorul S1)
S1-DR	– Componenta privind îndeplinirea cerinței referitoare la nivelul maxim al datoriei publice

Sursa: Sustainability Report 2012

În graficul de mai sus, scala pentru fiecare variabilă indică riscul privind sustenabilitatea. Cu cât valorile sunt mai mari, cu atât acesta este mai ridicat.

Indicatorul S0 reflectă rolul competitivității fiscale și financiare în crearea unui risc potențial și are valori sub limita critică atât la subindicele fiscal (0,1 comparativ cu 0,34), cât și pentru subindicele competitivității financiare (0,43 față de 0,46).

Indicatorul S1 – asociat efortului structural necesar încadrării în limita de 60% din PIB pentru datoria publică, este negativ, reflectând valoarea mică a datoriei publice raportate la PIB.

Indicatorul S2 indică ajustarea imediată, permanentă pentru a satisface constrângerea inter-temporală, inclusiv costurile asociate îmbătrânirii populației.

Comparativ cu *Raportul pe anul 2009 privind sustenabilitatea*, **progresul este semnificativ:** în 2009, S2 avea valoarea de 9,1% din PIB (4,2% din PIB reprezenta poziție bugetară inițială, iar 4,9% din PIB costul îmbătrânirii populației). Diferența de 5,4 pp comparativ cu valoarea din 2012, reprezintă îmbunătățirea poziției bugetare inițiale (-4,1 pp), respectiv reducerea cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației (-1,3 pp).

ANEXE

Anexa nr. 1a – Proiecții macroeconomice

	CODUL SEC	2012	2012	2013	2014	2015	2016
		NIVEL ¹⁾ MLD.LEI	MODIFICARE PROCENTUALĂ				
1. PIB real	B1*g	560,5	0,7	1,6	2,2	2,8	3,0
2. PIB nominal	B1*g	587,5	5,5	6,1	6,0	5,4	5,5
COMPONENTELE PIB-ULUI REAL							
3. Cheltuielile consumului privat	P3	356,4	1,1	2,4	1,7	2,1	2,0
4. Cheltuielile consumului public	P3	85,2	1,7	1,6	1,4	1,3	1,4
5. Formarea brută de capital fix	P51	151,7	4,9	3,5	5,6	6,7	7,3
6. Modificarea stocurilor și achiziții nete de valori (% din PIB)	P52+ P53						
7. Exporturi de bunuri și servicii	P6	216,2	-3,0	1,0	3,2	5,1	6,3
8. Importuri de bunuri și servicii	P7	250,3	-0,9	3,5	4,3	5,7	6,6
CONTRIBUȚII LA CREȘTEREA PIB							
14. Cererea internă finală			2,2	2,7	2,8	3,4	3,5
15. Modificarea stocurilor și achiziții nete de valori	P52+ P53		-0,7	0,1	0,0	0,0	0,0
16. Export net	B11		-0,8	-1,2	-0,7	-0,6	-0,5

1) Nivelul real al PIB și al componentelor sale este în prețurile anului precedent

Anexa nr. 1b – Evoluția prețurilor

	2012	2013	2014	2015	2016
	MODIFICARE PROCENTUALĂ				
1. Deflatorul PIB	4,8	4,4	3,7	2,5	2,4
2. Deflatorul consumului privat	2,9	4,6	3,3	2,2	2,1
3. Indicele armonizat al prețurilor de consum	3,4	4,0	3,0	2,2	2,0
4. Deflatorul consumului public	8,4	2,1	2,4	1,9	2,0
5. Deflatorul investițiilor	3,5	3,6	3,0	2,0	2,2
6. Deflatorul exportului (bunuri și servicii)	8,7	3,7	0,7	0,2	1,6
7. Deflatorul importului (bunuri și servicii)	6,0	2,9	0,6	0,1	1,6

Anexa nr. 1c – Evoluția pieței forței de muncă

	CODUL SEC	2012	2012	2013	2014	2015	2016
		NIVEL MII PERS.	MODIFICARE PROCENTUALĂ				
1. Populația ocupată totală ¹⁾		9.229	1,9	0,5	0,8	0,7	0,8
2. Populația ocupată, mii ore lucrate ²⁾		16.929.674	-0,2	0,5	0,7	0,6	0,6
3. Rata șomajului -% ³⁾		701,2	7,0	6,9	6,8	6,6	6,5
4. Productivitatea muncii ⁴⁾			-1,2	1,1	1,3	2,0	2,2
5. Productivitatea muncii orare ⁵⁾			0,9	1,1	1,5	2,2	2,4
6. Compensația salariaților – mil. lei	D1	214.871	7,2	6,3	6,0	5,2	5,2
7. Compensația pe salariat - lei		34.497	5,2	5,6	5,0	4,4	4,4

1) Populația ocupată, definiția pentru conceptul intern din conturi naționale

2) Definiția din conturi naționale

3) Definiția armonizată cu Eurostat (Labour Force Survey – AMIGO)

4) PIB real pe persoană ocupată

5) PIB real pe oră lucrată

Anexa nr. 1d – Balanțele sectoriale

% din PIB	Codul SEC	2012	2013	2014	2015	2016
1. Soldul net, față de restul lumii	B9	-2,5	-2,5	-2,6	-2,6	-2,6
Din care:						
- balanța bunurilor și serviciilor		-5,1	-5,7	-6,0	-6,2	-6,5
- balanța veniturilor și transferurilor		1,3	1,5	1,7	2,0	2,3
- contul de capital		1,3	1,7	1,7	1,6	1,6
2. Soldul net al sectorului privat	B.9	0,4	-0,1	-0,6	-0,6	-0,6
3. Soldul net al sectorului guvernamental	EDP B.9	-2,9	-2,4	-2,0	-2,0	-2,0
4. Discrepanța statistică						

Anexa nr. 2 – Proiecția bugetului consolidat

	CODUL SEC	2012 NIVEL MIL.LEI	2012	2013	2014	2015	2016
			% DIN PIB				
Soldul net (EDP B9), pe sub-sectoare							
1. Buget consolidat	S.13	-16.822,4	-2,9	-2,4	-2,0	-2,0	-2,0
2. Administrația centrală	S.131	-13.965,7	-2,4	-2,8	-2,2	-2,1	-2,0
3. Administrația de stat	S.132						
4. Administrația locală	S.133	-2.545,2	-0,4	-0,3	-0,2	-0,2	-0,1
5. Fonduri de asigurări sociale	S.134	-311,6	-0,1	0,7	0,3	0,2	0,1
Buget consolidat (S13)							
6. Încasări totale	TR	196.801,0	33,5	33,8	34,1	34,1	34,0
7. Cheltuieli totale	TE ¹⁾	213.623,4	36,4	36,2	36,1	36,2	36,0
8. Soldul net	EDP B.9	-16.822,4	-2,9	-2,4	-2,0	-2,0	-2,0
9. Dobânzi	EDP D.41	10.396,8	1,8	1,9	1,9	1,8	1,7
10. Balanța primară ²⁾		-6.425,6	-1,1	-0,5	-0,1	-0,2	-0,3
11. One-off și alte măsuri temporare ³⁾		3.021,0	0,5				
Componente de venituri selectate							
12. Impozite totale (12=12a+12b+12c)		112.966,7	19,2	19,7	19,6	19,9	20,3
12a. Impozite pe producție și import	D.2	77.101,4	13,1	13,2	13,1	13,1	13,1
12b. Impozite curente pe venit, avuție, etc.	D.5	35.865,3	6,1	6,5	6,5	6,6	6,6
12c. Impozite pe capital	D.91						
13. Contribuții sociale	D.61	51.971,4	8,8	8,7	8,8	8,8	8,7
14. Venituri din proprietate	D.4	4.573,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9
15. Alte ⁴⁾		27.289,2	4,6	4,6	4,8	4,6	4,1
16=6. Venituri totale	TR	196.801,0	33,5	33,8	34,1	34,1	34,0
p.m.: povara fiscală (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995) ⁵⁾							
Componente de cheltuieli selectate							
17. Remunerare angajați + consum intermediar	D.1+P.2	80.521,5	13,7	13,8	13,8	13,6	13,3
17a. Remunerare angajați	D.1	45.893,3	7,8	8,2	8,2	8,0	7,7
17b. Consum intermediar	P.2	34.628,2	5,9	5,6	5,6	5,6	5,6
18. Contribuții sociale (18=18a+18b)		74.360,0	12,7	12,2	12,2	12,0	11,8
din care Ajutoare de șomaj ⁶⁾							
18a. Contribuții sociale în natură	D.6311,	7.828,8	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2

	CODUL SEC	2012 NIVEL MIL.LEI	2012	2013	2014	2015	2016
			% DIN PIB				
	D.6312, D.63131						
18b. Contribuții sociale, altele	D62	66.531,2	11,3	11,0	11,0	10,8	10,6
19=9. Dobânzi	EDP D.41	10.396,8	1,8	1,9	1,9	1,8	1,7
20. Subvenții	D.3	2.190,2	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
21. Formarea brută de capital fix	P.51	27.107,9	4,6	5,0	5,2	5,3	5,6
22. Transferuri de capital	D.9	8.040,3	1,4	1,3	1,2	1,2	1,3
23. Altele 7)		11.006,7	1,9	1,6	1,5	1,8	1,9
23=7. Cheltuieli totale	TE1	213.623,4	36,4	36,2	36,1	36,2	36,0

¹⁾ Ajustate cu fluxul net de swap, adică TR-TE=EDP B9

²⁾ Balanța primară este calculată ca (EDP B9, punctul 8) plus (EDP D.41, punctul 9)

³⁾ Semnul plus înseamnă reducerea deficitului ca urmare a măsurilor one-off

⁴⁾ P.11+P.12+P.131+D.39+D.7+D.9 (diferit de D.91)

⁵⁾ Inclusiv cele colectate de UE și inclusiv ajustarea cu taxele și contribuțiile sociale necollectate (D.995)

⁶⁾ Include beneficiile în numerar (D.621 și D.624) și în natură (D.631), legate de ajutoarele de șomaj

⁷⁾ D.29+D4 (diferit de D.41)+D.5+D.7+D.9+P.52+P.53+K.2+D.8

Anexa nr. 3 – Cheltuieli cu administrația centrală, după funcție

	% DIN PIB	COD COFOG	2011	2016
1. Servicii publice generale		1	4,8	n.a
2. Apărare		2	0,9	n.a
3. Ordine publică și siguranță		3	2,2	n.a
4. Relații economice		4	6,7	n.a
5. Protecția mediului		5	0,9	n.a
6. Servicii domiciliare și comunitare		6	1,2	n.a
7. Sănătate		7	3,4	n.a
8. Recreere, cultură și religie		8	1,1	n.a
9. Învățământ		9	4,1	n.a
10. Protecție socială		10	14,1	n.a
11. Total cheltuieli (=punct 7=23 în Tabel 2)		TE	39,4	n.a

Anexa nr. 4 – Evoluția datoriei guvernamentale

% DIN PIB	CODUL SEC	2012	2013	2014	2015	2016
1. Datoria guvernamentală brută ¹⁾		37,8	38,6	38,5	38,6	38,9
2. Modificarea datoriei guvernamentale		3,1	0,8	-0,1	0,1	0,3
Contribuția la modificarea datoriei brute						
3. Balanța primară ²⁾		-1,1	-0,5	-0,1	-0,2	-0,3
4. Dobânda ³⁾	EDP D.41	1,8	1,9	1,9	1,8	1,7
5. Ajustări stoc-flux		0,2	-1,6	-2,1	-1,9	-1,7
<i>Din care:</i>						
- Diferențe între dobânzi plătite și accrua ⁴⁾		0,00	-0,04	-0,04	-0,04	-0,03
- Acumularea netă de active financiare ⁵⁾		1,8	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>din care :</i>						
- apărute din privatizare		0,05	0,0	0,0	0,0	0,0
- Efecte ale evaluării și altele ⁶⁾		-1,6	-1,6	-2,1	-1,9	-1,7
p.m. rata dobânzii implicite asupra datoriei ⁷⁾		5,4	5,2	5,2	5,0	4,7
Alte variabile relevante						
6. Active financiare lichide ⁸⁾		7,3	6,9	6,5	6,2	5,9
7. Datoria financiară netă (7=1-6)		30,5	31,7	32,0	32,4	33,0
8. Amortizarea datoriei (obligații existente) începând cu finele anului anterior ⁹⁾		9,2	9,1	4,9	4,6	2,5
9. Procent din datorie denominată în valută		59,9	56,9	53,4	50,8	49,0
10. Maturitate medie ¹⁰⁾		4,1	4,2	-	-	-

¹⁾ Definit conform Regulamentului 3605/93 (nu este concept ESA)

²⁾ Conform poz. 10 din tabelul 2

³⁾ Conform poz. 9 din tabelul 2

⁴⁾ Diferențele privind cheltuieli cu dobânzile, alte cheltuieli și venituri pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie-la-PIB este peste valoarea de referință

⁵⁾ Active lichide (valută), obligațiuni guvernamentale, active în țări terțe, întreprinderi controlate de stat și diferența dintre activele cotate și cele ne-cotate pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie-la-PIB este peste valoarea de referință

⁶⁾ Modificări datorate variației ratelor de schimb și operării pe piața secundară pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie-la-PIB este peste valoarea de referință

⁷⁾ Variabila proxy asociată este reprezentată de raportul dintre plățile anuale de dobânzi și soldul datoriei de la finele anului precedent

⁸⁾ AF1, AF2, AF3 (consolidate la valoarea de piață), AF5 (dacă este cotate la bursă; inclusiv acțiunile fondurilor mutuale)

⁹⁾ Indicator calculat pe baza soldului datoriei la 31.12.2012.

¹⁰⁾ Maturitate medie rămasă (ani).

Anexa nr. 5 – Evoluții ciclice

% DIN PIB	CODUL SEC	2012	2013	2014	2015	2016
1. Creșterea reală PIB (%)		0,7	1,6	2,2	2,8	3,0
2. Soldul net consolidat	EDP B.9	-2,9	-2,4	-2,0	-2,0	-2,0
3. Cheltuieli cu dobânzi	EDP D.41	1,8	1,9	1,9	1,8	1,7
4. Măsuri temporare și <i>one-off</i> ¹⁾		0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Creșterea PIB potențial (%)		1,6	2,4	2,6	2,8	2,8
Contribuții:						
- muncă		-0,1	0,4	0,5	0,4	0,4
- capital		1,5	1,8	1,8	1,8	1,9
- productivitatea totală a factorilor		0,2	0,2	0,3	0,6	0,6
6. Output gap		-2,9	-3,6	-4,0	-4,1	-3,9
7. Componenta ciclică		-1,0	-1,2	-1,3	-1,3	-1,3
8. Sold ajustat ciclic (2-7)		-1,9	-1,2	-0,7	-0,7	-0,7
9. Sold primar ajustat ciclic (8+3)		-0,1	0,7	1,2	1,1	1,0
10. Sold structural (8-4)		-2,4	-1,2	-0,7	-0,7	-0,7

¹⁾ Un semn plus înseamnă măsuri one-off de reducere a deficitului

Anexa nr. 6 – Diferențe față de varianta precedentă

	CODUL SEC	2012	2013	2014	2015	2016
Creșterea PIB (%)						
Varianta precedentă		1,7	3,1	3,6	3,9	
Varianta actualizată		0,7	1,6	2,5	2,8	3,0
Diferența		-1,0	-1,5	-1,1	-1,1	
Balanța bugetară (% din PIB)						
Varianta precedentă	EDP B.9	-2,8	-2,2	-1,2	-0,9	
Varianta actualizată	EDP B.9	-2,9	-2,4	-2,0	-2,0	-2,0
Diferența		-0,1	-0,2	-0,8	-1,1	
Datoria publică brută (% din PIB)						
Varianta precedentă		34,2	33,7	32,8	31,8	
Varianta actualizată		37,8	38,6	38,5	38,6	38,9
Diferența		3,6	4,9	5,7	6,8	

Anexa nr. 7 – Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice

% DIN PIB	2007	2010	2020	2030	2040	2050	2060
Cheltuieli totale							
Din care: Cheltuieli legate de vârstă		17,6	16,9	18,2	19,9	21,7	22,9
- Cheltuieli cu pensiile	6,4	9,8	9,2	10,2	11,6	12,8	13,5
- Cheltuieli cu asigurările sociale							
Pensii pentru limita de vârstă și anticipate	5,2	8,1	7,8	8,8	10,1	11,2	12,0
Alte pensii (invaliditate, urmași)	0,8	1,8	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5
Pensii ocupaționale (dacă țin de administrația centrală)							
- Îngrijirea sănătății		3,7	3,7	3,9	4,2	4,5	4,6
- Îngrijirea pe termen lung (anterior inclusă la „îngrijirea sănătății”)		0,6	0,7	0,8	1,0	1,1	1,4
- Cheltuieli cu educația	3,6	3,5	3,3	3,2	3,1	3,3	3,4
Alte cheltuieli legate de vârstă							
Cheltuieli cu dobânzile							
Venituri totale							
Din care venituri din proprietăți							
Din care: din contribuțiile la pensii (sau contribuții sociale, după caz)		7,2	8,1	9,7	11,1	12,5	13,8
Active ale fondurilor pentru rezervele de pensii		1,0	6,0	11,4	8,8	5,7	4,0
Din care active consolidate ale fondurilor pentru pensiile publice (alte active decât pasivele administrației centrale)							
Reforme sistemice ale pensiilor¹⁾							
Contribuții sociale direcționate către sistemul pensiilor private obligatorii ²⁾		0,3	1,0	1,1	1,3	1,5	1,7
Cheltuieli cu pensiile plătite de către sistemul pensiilor private obligatorii ³⁾			0,1	0,5	1,2	1,5	1,1
Ipoteze							
		- ritmuri medii -					
Rata de creșterea productivității muncii (pe oră)		2,5	1,9	2,3	2,3	1,9	1,5
Creșterea reală a PIB		-1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1
		- % -					
Rata de participare în rândul bărbaților (20-64 ani)		77,0	78,1	75,6	76,4	72,9	73,8
Rata de participare în rândul femeilor (20-64 ani)		59,9	59,4	57,3	55,6	56,2	56,4
Rata totală de participare (20-64 ani)		68,4	68,8	66,5	64,5	64,1	65,2
Rata șomajului – BIM		7,3	6,6	6,7	6,7	6,7	6,7
Populația în vârstă de 65 ani și peste din populația totală		14,9	17,6	20,2	25,7	31,1	34,8

Ritmurile medii se referă la perioada dintre anii menționați.

¹⁾ Reformele sistemice ale pensiilor se referă la reformele pensiilor care introduc un sistem multi-pilon, ce include un pilon obligatoriu cu fond propriu total; **In anul 2012 s-au direcționat 0,5% din PIB către Pilonul II de pensii**

²⁾ Contribuții sociale sau alte venituri obținute de către pilonul obligatoriu cu fond propriu total, pentru acoperirea obligațiilor legate de pensii, atrase în conformitate cu reforma sistemică

³⁾ Cheltuieli cu pensiile sau alte beneficii sociale plătite de către pilonul obligatoriu cu fond propriu total, în legătură cu obligațiile legate de pensii, atrase în conformitate cu reforma sistemică